

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI
EUROREGIONALNEJ IM. ALCIDE DE
GASPERI W JÓZEFOWIE

**SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA
POWIATU OTWOCKIEGO**
(raport z badań)

Opracowanie
Katarzyna Ferszt-Piłat

Józefów 2005

Projekt Okładki
Maria Fafińska

Redakcja techniczna
Dorota Kornecka

ISBN 83-921936-0-1

Wydanie 1

Druk:
Sowadruk
ul. Hrubieszowska 6A,
01-209 Warszawa

Wydawnictwo
Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi
w Józefowie k./ Otwocka
ul. Sienkiewicza 2
05-410 Józefów
tel. (+48 22) 789 19 03
fax. (+48 22) 789 19 03
www.wsge.edu.pl
promocja@wsge.edu.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Hipotezy i pytania badawcze	6
1.2. Metoda badawcza	7
1.3. Analiza	8
2. Charakterystyka społeczno-demograficzna badanych	8
2.1. Informacje ogólne	8
2.2. Sytuacja społeczno-materialna	10
3. Miejsce zamieszkania w opinii badanych	12
3.1. Satysfakcja z miejsca zamieszkania	12
3.2. Zakorzenie i więzi lokalne	14
3.3. Poczucie tożsamości	15
4. Infrastruktura i rozwój lokalny w powiecie	17
4.1. Ocena rozwoju i funkcjonowania własnej gminy.....	17
4.2. Potencjalne czynniki rozwoju lokalnego w opinii mieszkańców	19
4.3. Polityka lokalna.....	20
5. Działalność administracji samorządowej	23
5.1. Znajomość jednostek administracji samorządowej	23
5.2. Efektywność i skuteczność urzędów administracji samorządowej w opinii mieszkańców	25
5.3. Relacje z pracownikami administracji samorządowej	25
5.4. Znajomość przedstawicieli administracji samorządowej	26
6. Przepływ informacji i komunikacja wśród mieszkańców	27
6.1. Formy i sposoby komunikacji	27
6.2. Znajomość lokalnych mediów	28
7. Styl życia i sposób spędzania wolnego czasu	30
7.1. Preferowane formy spędzania wolnego czasu	30
8. Aktywność społeczna i organizacyjna mieszkańców	31
8.1. Świadomość obywatelska	31
8.2. Aktywność organizacyjna	32
9. Dostrzegane problemy społeczne	33
9.1. Praca i bezrobocie	33
9.2. Inne problemy społeczne	35

10. Wnioski podsumowujące	37
11. Zakończenie	40
12. Bibliografia	42
13. Załączniki	43

1. Wprowadzenie

We współczesnych społeczeństwach globalnych zachodzą przemiany więzi społecznych. Z jednej strony rozwija się świadomość wspólnej solidarności światowej, z drugiej następuje wzrost egoizmu społecznego, który zwiększa poczucie alienacji wśród jednostek oraz grup społecznych. Brak właściwych relacji i dezintegracja ludzkich więzi w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia sfery bezpieczeństwa społecznego. Alternatywą dla tak pojętego społeczeństwa globalnego wydają się być społeczności lokalne, jako że „odpowiadają one poprzez zakorzenienie, fundamentalnym ludzkim pragnieniom: wspólnego zamieszkiwania, wspólnej pracy, wspólnych doświadczeń i wspólnego istnienia”¹. Takie rozumienie odpowiada klasycznemu ujęciu społeczności-wspólnoty, sformułowanej przez klasyka socjologii niemieckiej Ferdynanda Tönniesa. Współcześni badacze proponują odmienny, bardziej odpowiadający nowoczesności model lokalnej społeczności samorządowej². Stanowi on pozytywną reakcję na procesy globalizacji, a jego podstawową ideą jest umacnianie wzorów społeczeństwa obywatelskiego. Istotną cechą takiej społeczności jest dobrowolność zrzeszania się ludzi. Powstaje i funkcjonuje wiele zrzeszeń i organizacji, które na celu mają rozwiązywanie określonych problemów tej społeczności. Rozwój lokalny stanowi główną wytyczną, a obywatele wspólnie z lokalnymi organizacjami biorą udział w kształtowaniu polityki lokalnej. Elity władzy wyłaniane są w wyborach demokratycznych. Jest to społeczność otwarta, nie stawia przeszkód napływowi i odpływowi ludzi. Członków takiej społeczności cechuje silna tożsamość lokalna. Silnie identyfikują się oni z miejscem zamieszkania i aktywnie uczestniczą w lokalnym życiu społecznym, politycznym, kulturowym i organizacyjnym³. Wielu badaczy uważa, że współczesne społeczności lokalne, tak jak społeczności tradycyjne stanowią wspólnoty, jednak oparte są one nie tylko o naturalne i nieformalne więzi, ale w większym stopniu charakteryzują się stosunkami umownymi. W nowoczesnych „zorganizowanych” społeczeństwach dzięki funkcjonowaniu takich arbitralnych zależności, społeczność lokalna-wspólnota może efektywniej zaspokajać swoje cele i potrzeby. Tym samym tego typu społeczność lokalną-wspólnotę odnieść możemy nie tylko do społeczności wiejskich i małomiasteczkowych, ale także do

¹ P. Starosta. Społeczne skutki globalizacji. W: Globalizacja. Red. J.Klich. Kraków 2001 s.55-56.

² Jest to propozycja formy społeczności lokalnej opartej na połączeniu dwóch przeciwstawnych, wyodrębnionych przez Tönniesa form zbiorowości: Gemeinschaft i Gesellschaft, czyli wspólnoty powstającej na bazie naturalnych, osobistych i organicznych stosunków społecznych oraz stowarzyszenia opartego na stosunkach arbitralnych, umownych.

³ P. Starosta. Poza metropolią. Wiejskie i małomiasteczkowe zbiorowości lokalne a wzory porządku makrospołecznego. Łódź 1995 s.102-106.

większych zbiorów społecznych, przykładowo do dużych miast czy powiatów.

Na tym tle rysuje się tematyka podjętych badań. Dotyczyły one problemów i potrzeb społeczności lokalnej, a objęto nimi wszystkie osiem gmin powiatu otwockiego, a mianowicie cztery gminy wiejskie: Celestynów, Kołbiel, Osieck, Sobienie Jeziory, dwie gminy miejskie: Józefów i Otwock oraz jedną gminę wiejsko-miejską: Karczew. To pierwsze na taką skalę ilościowe badanie socjologiczne w powiecie, stanowiące swoisty pilotaż dla bardziej szczegółowych i pogłębionych analiz. Dlatego kwestionariusz zawiera wiele różnorodnych pytań, dzięki którym możliwe jest wstępne rozpoznanie sytuacji i obszarów, domagających się głębszych (być może porównawczych) badań.

1.1. Hipotezy i pytania badawcze

Uwzględniając model lokalnej społeczności samorządowej, przy realizacji badań z mieszkańcami powiatu otwockiego postawiono następujące ogólne hipotezy badawcze:

1. W powiecie otwockim, pomimo bliskości wielkiej zbiorowości aglomeracji warszawskiej istnieje i funkcjonuje społeczność lokalna.

2. W powiecie otwockim funkcjonuje dojrzała forma nowoczesnej lokalnej społeczności samorządowej, która zarazem potwierdza istnienie dojrzałych form społeczeństwa obywatelskiego.

Zakładamy, że podstawowe elementy lokalnej społeczności samorządowej określają poniższe stwierdzenia:

- W powiecie otwockim mieszkańcy aktywnie uczestniczą w lokalnym życiu społecznym, kulturowym, organizacyjnym, politycznym.
- Mieszkańcy wspólnie z lokalnymi organizacjami i władzami biorą udział w kształtowaniu polityki lokalnej.
- Podstawowym wyznacznikiem polityki lokalnej jest rozwój poszczególnych gmin i powiatu jako całości.
- Członków społeczności powiatu otwockiego cechuje silna tożsamość lokalna i silne więzi naturalne oraz wysoka identyfikacja z miejscem zamieszkania.
- W powiecie otwockim istotną rolę odgrywają media lokalne.

Przy weryfikacji przyjętych hipotez niezbędne były następujące pytania badawcze:

- Jak wysoki jest stopień satysfakcji z obecnego miejsca zamieszkania oraz zakorzenienia wśród mieszkańców powiatu otwockiego?
- Jaki jest stan świadomości i poczucia tożsamości mieszkańców powiatu otwockiego?
- Jak badani postrzegają infrastrukturę i rozwój lokalny w powiecie?

- Jaka jest opinia dotycząca rozwoju i funkcjonowania własnej gminy?
- Jak mieszkańcy powiatu oceniają działalność administracji samorządowej?
- W jaki sposób odbywa się przepływ informacji i komunikacja wśród mieszkańców?
- Jaki styl życia i sposób spędzania wolnego czasu charakteryzuje badanych?
- Jakie formy aktywności społecznej i organizacyjnej prezentują mieszkańcy?
- Jak badani postrzegają swoją własną sytuację materialną?
- Jakie podstawowe problemy społeczne dostrzegane są w powiecie?

1.2. Metoda badawcza

Reprezentatywne badania, będące swego rodzaju sondażem diagnostycznym przeprowadziliśmy w maju 2004 roku, na 438-osobowej kwotowej próbie (na poziomie 0,5%) dorosłych mieszkańców powiatu otwockiego. Ankietowaniem objęto teren wszystkich ośmiu gmin powiatu, a wywiady kwestionariuszowe zrealizowali studenci Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej. Respondenci zostali dobrani kwotowo według płci i wieku, odpowiednio dla poszczególnej gminy. Dzięki takiemu zabiegowi próba badawcza reprezentatywnie odzwierciedla rozkład populacji powiatu otwockiego, pod względem tych dwóch podstawowych kategorii społeczno-demograficznych.

Przy konstrukcji kwestionariusza ankiety uwzględniono narzędzia badawcze wykorzystywane już w przedsięwzięciach dotyczących local studies. W dużej mierze zaadaptowany został kwestionariusz z badań Euroregionu Bug⁴.

Zastosowana ankieta zawierała 75 pytań, w tym 54 zamknięte i 21 otwartych. W jej skład wchodziło pięć obszarów tematycznych, które odpowiadały postawionym kwestiom badawczym. Dotyczyły one szczegółowej oceny miejsca zamieszkania, infrastruktury i rozwoju lokalnego, administracji samorządowej, informacji i komunikacji lokalnej, charakterystyki społecznej mieszkańców oraz problemów społecznych w powiecie. Pytania kwestionariuszowe nie zostały przypisane do

⁴ Kwestionariusz z badań ankietowych pod tytułem: „Kapitał ludzki czynnikiem rozwoju Euroregionu Bug” powstał pod kierunkiem prof. dr hab. Leona Dyczewskiego przy Katedrze Socjologii Kultury w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w ramach projektu badawczego, prowadzonego przez prof. dr hab. Macieja Bałtowskiego przy Politechnice Lubelskiej, pod tytułem: „Projekt zagospodarowania przestrzennie-gospodarczego makroregionu województw: białkopodlaskiego, chełmskiego, lubelskiego, tarnobrzeskiego”. Badania prowadzono w 1996 roku.

poszczególnych bloków, ale aby uniknąć efektu sugerowania odpowiedzi, zamieszczono je w kwestionariuszu w sposób luźny.

1.3. Analiza

Na podstawie wstępnej kwalifikacji kwestionariuszy do dalszej analizy uzyskano 420 ankiety. W opisie wyników nie uwzględniono wszystkich zmiennych, z uwagi na ich bardzo dużą liczbę. Przedstawiono więc jedynie część danych, bezpośrednio związanych z pytaniami badawczymi. Podstawową kategorię opisu statystycznego stanowiły stosunki procentowe zamieszczane w tabelach. Istotność różnic była oceniana na podstawie wyników testu χ^2 , a porównań statystycznych dokonywano na podstawie tabel macierzowych. W podanych odsetkach uwzględniano braki odpowiedzi, na ogół jednak nie podając ich wartości. Dane te znajdują się w tabelach zawartych w Załączniku do raportu. Obliczeń dokonano przy pomocy programu Statistica.

2. Charakterystyka społeczno-demograficzna badanych

2.1. Informacje ogólne

Wśród badanych dominuje ludność miejska. Stanowią oni prawie dwie trzecie (67,6%) wszystkich respondentów, a co drugi pochodzi z Otwocka, Józefowa lub Karczewa (gmina miejsko-wiejska). Pośród nich w najwyższym odsetku (36%) znajdują się Otwocczanie. Pozostali mieszkają na terenie pięciu gmin wiejskich, a najliczniej reprezentowane są gminy duże liczebnie, czyli: Celestynów, Wiązowna, Kołbiel. Najmniej badanych pochodzi z terenu gminy Sobienie Jeziory oraz Osieck. Niniejsze dane odpowiadają reprezentatywnie społeczno-demograficznej mapie populacji zamieszkującej powiat, a potwierdza to Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony w 2002 roku⁵.

Tabela 1. Miejsce zamieszkania

Jednostka administracyjna	Liczność	%
miasto	284	67,6
wieś	132	31,4
Gmina obecnego zamieszkania	Liczność	%
Kołbiel	30	7,1
Celestynów	38	9
Osieck	13	3
Wiązowna	35	8,3
Otwock	157	37,3
Sobienie Jeziory	18	4,2
Józefów	65	15,4
Karczew	64	15,2

⁵Podstawowe informacje ze spisów powszechnych z 2002 roku. Powiat otwocki. Urząd Statystyczny w Warszawie 2002.

Respondenci prawie w takiej samej ilości reprezentują kobiety (221 kobiet) i mężczyzn (194), przy nieznacznym, w tym przypadku wyższym wskaźniku kobiet.

Tabela 2. Płeć

Płeć	Liczność	%
Kobieta	221	52,62
Mężczyzna	194	46,20

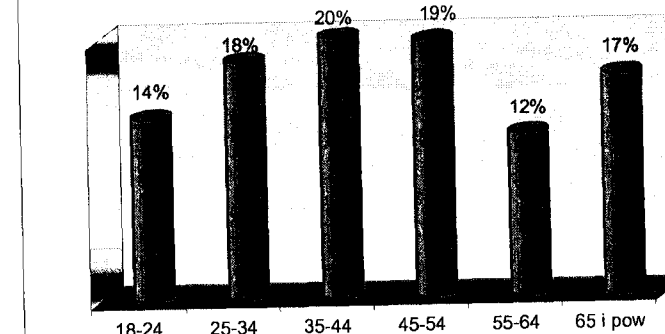
Podobnie, jeżeli chodzi o wiek, prawie we wszystkich kategoriach wiekowych nieznacznie dominują kobiety, jednak wśród osób po 65 roku życia występuje znacząca nadreprezentacja kobiet. Niniejsze proporcje występują we wszystkich ośmiu gminach. Obrona próba badawcza, odpowiada w tym względzie proporcjonalnie populacji badanego powiatu⁶, jak również wskaźnikom ogólnopolskim.

Tabela 3. Wiek a płeć badanych

Płeć \ Wiek	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i powyżej
mężczyzna						
liczność	30	36	37	41	25	25
%	51,7	47,3	44	50,6	50	35,7
kobieta						
liczność	28	40	47	39	24	42
%	48,2	52,6	56	48,1	48	60

Wśród badanych wiekowo dominują osoby znajdujące się w okresie najwyższej aktywności zawodowej. Są to respondenci od dwudziestego piątego do pięćdziesiątego czwartego roku życia, posiadający w większości średnie wykształcenie.

Wykres 1. Wiek badanych w %

⁶ Według danych Urzędu Statystycznego powiat otwocki zamieszkuje 114 081 tysięcy ludzi, w tym 54 728 tysięcy mężczyzn (daje to 47,8%) oraz 59 353 tysięcy kobiet (52%).

Taki typ wykształcenia dominuje również we wszystkich grupach wiekowych. Prawie równe liczebnie grupy reprezentują osoby z zasadniczym zawodowym i wyższym wykształceniem. Przy czym zachodzi tu zależność odwrotnie proporcjonalna. Im młodszy ankietowany, tym wyższy poziom wykształcenia reprezentuje. Starsze osoby częściej posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Tabela 4. Wykształcenie

Wykształcenie	Liczność	%
niepełne podstawowe	7	1,6
podstawowe	42	10
zasadnicze zawodowe	87	20,7
średnie	207	49,2
wyższe	74	17,6

Tabela 5. Wykształcenie a wiek

	niepełne podstawowe		podstawowe		zasadnicze zawodowe		średnie		wyższe	
	liczność	%	liczność	%	liczność	%	liczność	%	liczność	%
18-24	0	0	6	14,3	10	11,5	34	16,4	7	9,5
25-34	0	0	0	0	15	17,2	37	17,8	23	31
35-44	0	0	4	9,5	21	24,1	39	18,8	19	25,7
45-54	0	0	8	19	9	10,3	46	22,2	18	24,3
55-64	0	0	6	14,3	12	13,8	27	13	5	6,7
65 i powyżej	7	100	18	42,8	19	21,8	24	11,6	2	2,7

Chi2= 101,4039; p=0,00000

Większość badanych to osoby pozostające w formalnym związku małżeńskim (58,3%), niewielki odsetek stanowią osoby rozwiedzione (5%), co czwarty jest stanu wolnego, a co 8 wdowcem lub wdową.

2.2. Sytuacja społeczno-materialna

Mieszkańcy powiatu swoją obecną sytuację materialną określają jako przeciętną. Wśród podstawowych źródeł utrzymania wymieniają zarobki własne ze stałej pracy (53%) oraz zarobki i dochody bliskich osób (29,7%), a także emeryturę (17,8%). Niewielu (3%) posiada dochody z gospodarstwa rolnego. Tylko jedna osoba przyznała, że uzyskuje pomoc socjalną od jakichś instytucji.

Tabela 6. Płeć a sytuacja materialna

Jak określiłby(aby) Pan(i) swoją obecną sytuację materialną?	kobiety	mężczyźni	ogół
	dane w procentach		
bardzo dobra	2,7	1	1,9
dobra	18,5	26,8	22,3
ani dobra ani zła	53	52,5	52,6
zła	19,4	15	17,6
bardzo zła	5,4	3	4,2

Ocena własnej sytuacji materialnej nie różnicuje znacząco badanych z gmin wiejskich i miast (różnice nie są istotne statystycznie, Chi2 = 4,948344; df=10; p=0,89460).

Tabela 7. Sytuacja materialna a jednostka administracyjna miejsca zamieszkania⁷

sytuacja materialna	bardzo dobra		dobra		ani dobra ani zła		zła		bardzo zła	
	I	%	I	%	I	%	I	%	I	%
Wieś	2	1,5	25	18,9	76	57,5	25	18,9	3	2,2
Miasto	6	2,1	68	23,9	143	50,3	48	16,9	15	5,2

Chi2 = 4,948344; df=10; p=0,89460

Tabela 8. Sytuacja materialna a wykształcenie

	niepełne podstawowe		podstawowe		zasadnicze zawodowe		średnie		wyższe	
	I	%	I	%	I	%	I	%	I	%
bardzo dobra			1	2,4			1	0,48	6	8,11
Dobra	1	14,3	2	4,7	17	19,5	51	24,6	22	29,7
ani dobra ani zła	3	42,8	22	52,3	49	56,3	111	53,6	35	47,3
Zła	2	28,5	14	33,3	16	18,4	32	15,4	9	12,2
bardzo zła	1	14,3	3	7,1	4	4,6	9	4,3	1	1,3

Chi2 = 42,24459; p=0,1693

Wszyscy ankietowani, niezależnie od wieku i wykształcenia oceniają przeciętnie swoje warunki materialne, przy czym osoby posiadające wyższy stopień wykształcenia oraz raczej młodsze są skłonne określać je pozytywniej. Ponad jedna trzecia badanych z wykształceniem wyższym jest zadowolona ze swojej sytuacji materialnej i twierdzi, że jest ona dobra (29,7%) oraz bardzo dobra (8,1%). Podobnego zdania jest prawie jedna czwarta osób z wykształceniem średnim. Najbardziej niezadowolone są osoby z wykształceniem podstawowym (sytuacja zła – 33%) oraz niższym (sytuacja zła – 28,5%).

Tabela 9. Sytuacja materialna a wiek

	18-24		25-34		35-44		45-54		55-64		65 i powyżej	
	I	%	I	%	I	%	I	%	I	%	I	%
bardzo dobra	1	1,7	4	5,2			2	2,4	1	2		
Dobra	18	31	22	29	15	17,8	16	13	26	10	14,3	
ani dobra ani zła	31	53,4	33	43,4	47	56	44	54,3	24	48	41	58,5
Zła	6	10,3	14	18,4	15	15	15	18,5	9	18	15	21,5
bardzo zła	1	1,7	2	2,6	6	7,14	2	2,5	3	6	4	5,7

Chi2 = 26,72555; p=0,63764

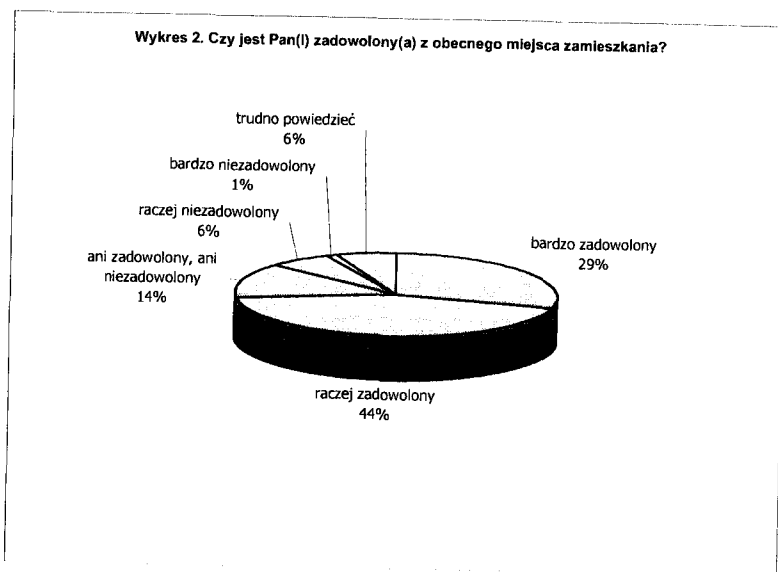
⁷ W niektórych tabelach termin „liczność” zastąpiono skrótem „I”.

Prawie jedna trzecia badanych (27,4%) twierdzi, że brak im środków finansowych na bieżące wydatki. Taka sama grupa przeznaczyłaby dodatkowe pieniądze na kształcenie swoje lub kogoś z rodziny (26%). W przypadku zasobniejszego portfela, większość ankietowanych (41,2%) marzy o urządzeniu domu lub mieszkania. Niewielu myśli o kupnie nowego lokum (16,6%) lub o lokacie bankowej (16%). Natomiast mały odsetek (6,1%) byłby skłonny podzielić się wygraną pieniężną z innymi i przeznaczyć ją na jakiś szlachetny cel. Powyższe odpowiedzi sugerują, że badani określają swoją sytuację materialną optymistyczniej, niż ona w rzeczywistości wygląda.

3. Miejsce zamieszkania w opinii badanych

3.1. Satysfakcja z miejsca zamieszkania

Powiat otwocki to atrakcyjna część województwa mazowieckiego. Tak sądzi większość (72,1%) ankietowanych mieszkańców. Określają oni siebie, jako osoby zadowolone (43,1%) i bardzo zadowolone (29%) z obecnego miejsca zamieszkania.

Szczególnie wysoki stopień satysfakcji charakteryzuje respondentów z gmin wiejskich: Kołbieli (86%), Celestynowa (84,1%), Wiązownej (82,9%) oraz miasta Józefowa (83%). Mniej zadowoleni są mieszkańcy Karczewa (73,4%) i Otwocka (65,5%). Najniższy stopień satysfakcji stwierdzono w dwóch gminach: Sobienie Jeziory i Osieck, przy czym obydwie stanowiły zarazem najmniej liczne grupy badawcze.

Tabela 10. Satysfakcja z miejsca zamieszkania

Czy jest Pan(i) zadowolony(a), z obecnego miejsca zamieszkania?	Kołbiel	Celestynów	Osieck	Wiązowna	Otwock	Sobienie Jeziory	Józefów	Karczew
bardzo zadowolony	36,67	39,47	30,77	20,0	26,11	0	41,54	26,56
raczej zadowolony	50,00	44,74	23,08	62,86	39,49	27,78	41,54	46,88
ani zadowolony, ani niezadowolony	10,00	13,16	15,38	8,57	16,56	27,78	7,69	12,50
raczej niezadowolony	3,33	2,63	7,69	2,86	9,55	5,56	6,15	4,69
bardzo niezadowolony	0	0	0	0	1,91	0	0	1,56
trudno powiedzieć	0	0	23,08	5,71	4,46	38,89	3,08	7,81
	Chi2 = 81,94093; p=0,001							

Z uwagi na generalnie wysoki stopień zadowolenia z zamieszkiwania na terenie powiatu, ciekawe są powody niniejszej satysfakcji. Ankietowani chwalą, przede wszystkim dobrą lokalizację i atrakcyjne położenie w pobliżu Mazowieckiego Parku Krajobrazowego oraz stolicy, ciszę i spokój, warunki klimatyczne, walory przyrodniczo-krajobrazowe. Więcej niż połowa (63%) jest zdecydowanie przekonana, że w powiecie mieszkają ludzie życzliwi, przy czym najczęściej sądzą tak mieszkańcy Józefowa. Łatwiej i zdecydowanie na to pytanie odpowiadają kobiety, mężczyznom trudniej jest się wypowiedzieć na ten temat (różnice nie są istotne statystycznie, Chi2 = 6,993360; df = 6; p = 0,32147).

Tabela 11. Płeć a życzliwość i bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania

Ludzie w miejscu Pana(i) zamieszkania są życzliwi?	kobiety		mężczyźni		ogół	
	liczność	%	liczność	%	liczność	%
Tak	144	65,1	115	59,3	264	63
Nie	13	5,8	8	4,1	21	5
trudno powiedzieć	64	29	70	36	134	32
Chi2 = 6,993360; p = 0,32147						
Czuje się Pan(i) bezpiecznie na ulicy w miejscu swego zamieszkania?	kobiety		mężczyźni		ogół	
	liczność	%	liczność	%	liczność	%
Tak	115	52	101	52	219	52,1
Nie	43	19,4	34	17,5	77	18,3
trudno powiedzieć	62	28	58	30	122	29
Chi2 = 1,560229; p = 0,14681						

Nieco niższy odsetek badanych w powiecie (52%) czuje się zdecydowanie bezpiecznie. W opinii respondentów najbezpieczniejsze gminy to Osieck, Wiązowna oraz Kołbiel. Niewielu, bo prawie 1/3 badanych Otwoczan czuje się bezpiecznie, natomiast w przypadku Józefowa prawie połowa odpowiedzi jest twierdzących. Zarówno kobiety i mężczyźni są zgodni w swych opiniach (różnice nie są istotne statystycznie, $\chi^2 = 1,560229$; $df = 6$; $p = 0,14681$).

Wśród przyczyn niezadowolenia, ankietowani wymieniają głównie zły stan dróg lub ich brak, niezadawalającą sieć kanalizacyjną, brak miejsc rozrywk i zabawy, szczególnie dla dzieci i młodzieży, słabą infrastrukturę, brak inwestycji i miejsc pracy⁸.

Tabela 12. Poczucie bezpieczeństwa a gmina

Czuje się Pan(i) bezpiecznie na ulicy w miejscu swego zamieszkania?	Kołbiel	Celestynów	Osieck	Wiązowna	Otwock	Sobienie Jeziory	Józefów	Karczew
	dane w %							
tak	76,6	60,5	92,3	91,4	27,4	66,6	46,1	68,7
nie	6,6	5,2	0	2,8	38,2	0	12,3	6,2
trudno powiedzieć	16,6	34,2	7,7	5,7	33,7	33,3	40	25

$\chi^2 = 115,0833$; $p = 0,00000$

Tabela 13. Życzliwość w miejscu zamieszkania a gmina

Ludzie w miejscu Pana(i) zamieszkania są życzliwi?	Kołbiel	Celestynów	Osieck	Wiązowna	Otwock	Sobienie Jeziory	Józefów	Karczew
	dane w %							
tak	53,3	60,5	77	62,8	54,7	83,3	86,1	56,2
nie	0	10,5	0	2,8	7,6	5,5	0	4,7
trudno powiedzieć	46,6	29	23	34,3	37	11,1	13,8	39

$\chi^2 = 35,59130$; $p = 0,06013$

3.2. Zakorzenie i więzi lokalne

Wielu respondentów (82,6%) deklaruje chęć dalszego zamieszkiwania w obecnym miejscu. Ponad 6% z tej grupy uzależnia dalszy pobyt od określonych warunków. Mała grupa badanych jest zdecydowana opuścić obecne i osiedlić się na stałe w innym miejscu.

⁸ Odpowiedzi uzyskano przy pomocy pytań otwartych: „Z czego, przede wszystkim jest Pan(i) zadowolony(a) w miejscu obecnego zamieszkania?” oraz „Z czego, przede wszystkim jest Pan(i) niezadowolony(a) w miejscu obecnego zamieszkania?”.

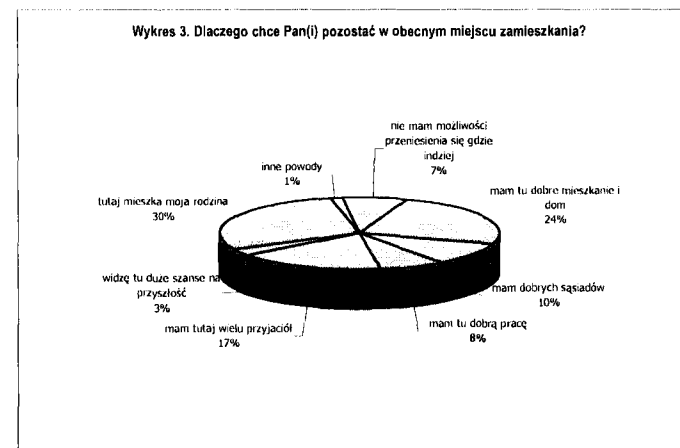
Większą skłonność do podjęcia takiej decyzji przejawiają badani Otwocczanie i osoby z gminy karczewskiej. Preferowane okolice migracyjne to: Warszawa i tereny podwarszawskie oraz miejscowości nadmorskie. W dalszej kolejności, jako alternatywa zamieszkania wskazywane są sąsiednie gminy, najczęściej Józefów i Otwock. Mieszkańcy miasta powiatowego, wśród innych celów migracyjnych, wskazują również wieś. Decyzję o opuszczeniu obecnego miejsca zamieszkania częściej podjęliby badani w wieku 18-24 lata, a najrzadziej osoby w wieku 55 lat i więcej. Tylko 5% badanych wyjechałoby na stałe do któregoś z krajów Unii Europejskiej, głównie najmłodszy w wieku 18-24 lata. Osoby starsze deklarują chęć wyjazdu, przede wszystkim jako turyści.

Tabela 14. Płeć a deklaracja pozostania w swojej miejscowości

Czy chce Pan(i) nadal mieszkać w miejscowości, w której obecnie Pan(i) mieszka?	kobiety		mężczyźni		ogół	
	liczność	%	liczność	%	liczność	%
tak	175	79,2	145	74,7	320	76,2
tak, ale pod warunkiem, że	10	4,5	17	8,7	27	6,4
nie	12	5,4	14	7,2	26	6,2
trudno powiedzieć	24	10,8	16	8,2	42	10,00

$\chi^2 = 12,10001$; $p = 0,14681$

Wykres 3. Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania?

Na pytanie, co przyciąga badanych do miejsca zamieszkania i dlaczego chcą w nim pozostać, najczęściej wskazują powody osobiste, które generalnie określić można, jako emocjonalno-relacyjne i materialno-pragmatyczne. Wśród pierwszych wymieniają rodzinę (30% wskazań), przyjaciół (17%) i dobrych sąsiadów (10%), wśród drugich:

posiadanie dobrego mieszkania lub domu (24%), posiadanie dobrej pracy (8%) oraz brak możliwości przeniesienia się gdzie indziej (7%).

Z punktu widzenia społeczności lokalnej, niniejsze dane mogą potwierdzać istotną obecność w powiecie silnych więzi rodzinnych, przyjacielskich i sąsiedzkich. Według typologii Tönniesowskiej tego typu relacje nieformalne oraz ich jakość i ilość, są podstawą spójności oraz właściwego funkcjonowania społeczności lokalnej w rozumieniu tradycyjnym, jako pewnej naturalnej wspólnoty osób.

3.3. Poczucie tożsamości

Jednostki zamieszkujące określone zbiorowości terytorialne często silnie utożsamiają się z danym miejscem, to znaczy że deklarują własną przynależność do tego właśnie miejsca, czując się zarazem członkami danej społeczności. W badaniach społeczności lokalnych wysoki stopień stabilności oraz deklaracje mieszkańców dotyczące pozostania w obecnym miejscu zamieszkania, mogą świadczyć o istnieniu silnej tożsamości lokalnej. W przypadku powiatu otwockiego, badani mieszkańcy najbardziej czują się związani z miejscem zamieszkania, z małą ojczyzną (64% I miejsce). Stabiej z regionem (57,1%) i całym krajem (57,8%), choć jest to również stosunkowo silny związek.

Tabela 15. Tożsamość i przynależność terytorialna

Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? ⁹	1	2	3	4	5
	procent wskazań				
społeczność lokalna (miejsce zamieszkania, gmina, powiat)	64,05	12,38	6,43	2,38	2,62
Region	7,86	57,14	16,43	4,05	1,67
cały kraj, Polska	12,38	14,29	57,86	1,67	1,19
Europa	2,38	3,10	4,76	69,76	5,48
cały Świat	3,57	1,19	0,95	6,90	73,10

We wszystkich kategoriach wiekowych istnieje stosunkowa zgodność, co do określeń własnej tożsamości, odpowiadająca wskazanym w powyższej tabeli miejscom od 1 do 5. Najsilniejsza u wszystkich, bez względu na wiek jest tożsamość lokalna, następnie traktowana równoznacznie tożsamość regionalna i narodowa, w następnej kolejności europejska. Najstabiej ankietowani odczuwają związki globalne.

⁹ Poproszono respondentów, aby w odpowiedzi na pytanie: „Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)?” przyporządkowali miejsca: 1,2,3,4,5

Tabela 16. Znajomość przedmiotów znaczących a wiek

Czy mógłby(aby) Pan(i) wymienić jakieś miejsca, jakieś przedmioty znajdujące się w Pana(i) okolicy, które poleciliby(aby) do obejrzenia?	Wiek						ogół	
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i pow.	Liczność	%
	dane w %							
Tak	55,2	60,5	60,7	58	6	45,7	242	57,6
Nie	44,8	38,1	39,3	40,7	30	50	172	41
Chi2 = 13, 86271; p = 0,30,258								

Stosunkowo silną tożsamość lokalną w badanym powiecie zdają się określać, przede wszystkim elementy emocjonalne. Trudniej rzecz się ma ze znajomością i świadomością znaczących miejsc oraz obiektów w najbliższym otoczeniu. Na prośbę, aby respondenci wymienili miejsca i przedmioty godne obejrzenia, na przykład przez turystów, tylko nieco połowa badanych odpowiada twierdząco.

Tabela 17. Znajomość przedmiotów znaczących a gmina zamieszkania

Czy mógłby(aby) Pan(i) wymienić jakieś miejsca, jakieś przedmioty znajdujące się w Pana(i) okolicy, które poleciliby(aby) do obejrzenia?	Gmina zamieszkania							
	Kolbiel	Celestynów	Osieck	Wiązowna	Otwock	Sobienie Jeziory	Józefów	Karczew
	dane w procentach							
tak	40	55,2	46,1	37,1	67,5	5,5	49,2	79,6
nie	60	39,4	53,8	57,1	31,8	94,4	49,2	20,3

Na tle wszystkich kategorii wiekowych najniższą orientację w tej kwestii posiadają osoby z najstarszej i najmłodszej kategorii wiekowej. Jest to z pewnością sytuacja zaskakująca. Znaczące miejsca w okolicy najchętniej polecają mieszkańcy miast, głównie Karczewianie i Otwocczanie, ale również badani z Celestynowa. Niniejsze dane potwierdzają z pewnością potrzebę upowszechniania wiedzy o najbliższej okolicy i są sygnałem dla lokalnych instytucji kulturalnych oraz szkół powiatowych.

4. Infrastruktura i rozwój lokalny w powiecie

4.1. Ocena rozwoju i funkcjonowania własnej gminy

W opinii mieszkańców stopień rozwoju gmin należących do powiatu jest zróżnicowany. Według badanych prawie taki sam odsetek stanowią

gminy średnio rozwinięte i dobrze funkcjonujące (31,67%), co i słabo rozwinięte, i słabo funkcjonujące (29,3%). Pogląd o średnim rozwoju gminy częściej reprezentują badani z wyższym oraz podstawowym wykształceniem. Natomiast osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym najczęściej skłonni są określać stopień rozwoju ich własnej gminy jako słaby.

Tabela 18. Poziom rozwoju gminy a jednostka administracyjna

Poziom rozwoju własnej gminy	miasto	
	wieś	miasto
	dane w %	
jest dobrze rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	9,1	8,1
jest średnio rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	34,1	30,2
jest gminą słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	24,2	31,7
jest gminą bardzo słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	3	11
trudno powiedzieć	29,5	19

Chi2 = 14,55501; p = 0,14917

W ogólnym odsetku spora część badanych (22,4%) nie potrafi dać oceny gminy, w której mieszka. Są to głównie osoby, które charakteryzuje niski stopień wykształcenia, mianowicie niepełne podstawowe, podstawowe i zasadnicze zawodowe. Najmniejszą trudność, w tym przypadku mają respondenci z wykształceniem wyższym.

Tabela 19. Poziom rozwoju gminy a wiek

Poziom rozwoju własnej gminy	dane w %				
	niepełne podstawowe	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe
jest dobrze rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	0	12	5,7	9,1	6,7
jest średnio rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	28,5	38,1	25,3	29	43,2
jest gminą słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	14,3	19	34,4	29,9	28,3
jest gminą bardzo słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	0	4,	7	9,6	9,4
trudno powiedzieć	57,1	26,2	27,6	22,2	12,1

Chi2 = 24,25089; p = 0,50493

Własne gminy najwyżej oceniają mieszkańcy z terenów wiejskich. Natomiast, badany z miast trudno jest ocenić stopień ich rozwoju, choć częściej te opinie są mniej pozytywne.

Szczegółowa analiza danych z ośmiu gmin pokazuje, że najlepiej postrzegany i oceniany przez własnych mieszkańców jest Józefów. Widać to zwłaszcza w porównaniu z Karczewem lub Otwockiem. Wśród gmin wiejskich przoduje Celestynów, a jego badani mieszkańcy w większości uznali, że należy do gmin średnio rozwiniętych i dobrze funkcjonujących.

Tabela 20. Poziom rozwoju gminy a poszczególne gminy

Jak Pan(i) określiłby(aby) poziom rozwoju Pana(i) gminy w porównaniu do innych gmin w Polsce?	% w poszczególnych gminach								
	%	g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowna	m. Otwock	g.w. Sobienie Józefów	m. Józefów	g. m-w. Karczew
jest dobrze rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	8,33	16,67	7,89	0	11,43	6,37	0	20	0
jest średnio rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	31,67	23,33	63,16	30,77	28,57	28,03	5,56	49,23	17,19
jest gminą słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	29,29	23,33	7,89	23,08	25,71	37,58	66,67	9,23	37,5
jest gminą bardzo słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	8,33	0	2,63	0	0	10,19	11,11	0	25
trudno powiedzieć	22,38	36,67	18,42	46,15	34,29	17,83	16,67	21,54	20,31

Chi2=125,1480 ; p=0,000

Badani wskazują wiele różnorodnych przyczyn utrudniających rozwój gmin w powiecie otwockim. Są to czynniki zależne od ogólnej sytuacji w kraju, inne zależne od władz lokalnych, jeszcze inne zależne od samych mieszkańców i ich działań. Najistotniejsze w opinii badanych to: brak środków finansowych (44,5% wskazań), mała zaradność władz lokalnych (35,4%), prywatna osób u władzy i istnienie różnego rodzaju układów (33%), ogólnie zła sytuacja w kraju (31%), mała aktywność społeczna mieszkańców gminy (23%) oraz ograniczone możliwości własnej przedsiębiorczości (19%) i niska świadomość mieszkańców na tematy społeczno-gospodarcze (16,6%). Niektórzy badani wskazują także na biurokrację (14,7%) i złe przepisy prawne (12,6%)

4.2. Potencjalne czynniki rozwoju lokalnego w opinii mieszkańców

Wśród czynników, które obecnie w sposób istotnie pozytywny przyczyniają się do rozwoju gmin powiatu otwockiego, badani wyróżnili, przede wszystkim czynniki gospodarczo-ekonomiczne: banki (34,04%), wielość sklepów (29,99%), różnorodne usługi (28,32%), wielość firm (25,7%), ale zwrócili również uwagę na czynniki społeczno-kulturowe: mnogość szkół podstawowych i średnich (23,09%), funkcjonowanie szkół wyższych (22,85%), dużo ludzi z wyższym wykształceniem (16,65%), funkcjonowanie domu kultury i kina (14,76%). Niski odsetek ankietowanych (13,24%) jest zdania, że przyczyną rozwoju są nowe inwestycje. Jednak o wiele więcej badanych uważa, że brak nowych inwestycji (39,03%) hamuje w znaczącym stopniu prawidłowy rozwój lokalny. Inne niekorzystne wskaźniki to: brak miejsc pracy (45,95%), brak zakładów pracy (41,18%) oraz ich dalszą likwidację (23,09%), migracje z

powiatu, zwłaszcza w przypadku ludzi wykształconych (29,04%) i młodych (28,09%).

Tabela 21. Ocena prowadzenia działalności gospodarczej

Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka?	dane w %			
	dobrze	przeciętne	złe	trudno powiedzieć
handel	27,6	48,09	13,09	10
usługi i rzemiosło	27,1	41,9	17,6	12,1
przetwórstwo	8,09	22,1	38,3	29,2
przemysł	8,09	21,9	44,2	24,1
rolnictwo	7,8	20	46,6	23,5

Respondenci przeciętnie oceniają warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w miejscu zamieszkania, czyli na terenie powiatu otwockiego. Najkorzystniej, według nich można podjąć taką działalność w handlu oraz usługach i rzemiosle. Mniej korzystnie sytuacja wygląda w przypadku przetwórstwa i przemysłu. Ryzykownym wydaje się podjęcie działalności gospodarczej w sektorze rolnictwa. Prawie połowa ankietowanych (46,6%) postrzega warunki do prowadzenia tego typu działalności jako złe. Jednak uwzględnić należy fakt, że powiat otwocki nie ma charakteru rolniczego.

Interesujące odpowiedzi uzyskano na pytanie o czynniki niezbędne dla rozwoju lokalnego, przy czym treść samego pytania nie dotyczyła własnej gminy. Można jednak przypuszczać, że ankietowani wymieniając najważniejsze czynniki, odnosili je właśnie do sytuacji we własnym miejscu zamieszkania. Rozwój lokalny postrzegają oni poprzez perspektywę rozwoju szkolnictwa (52,38%) i turystyki (43,33%), ale również dzięki większej samodzielności i aktywności samorządów (29,28%) oraz rozwojowi przemysłu (25,9%), handlu i sklepów (24,3%), a także dofinansowaniu z centrali (21,6%). Mniejsza waga przypisywana jest kontaktom i wzrostowi wymiany handlowej z innymi krajami (19%), oraz rozwojowi spółek z kapitałem zagranicznym (12,6%). Z perspektywy lansowania nowego modelu samorządowej społeczności lokalnej, funkcjonującej nie tylko w ramach państwa polskiego, ale również w ramach Unii Europejskiej waga tych ostatnich jest raczej niedoceniana, co może utrudniać nie tylko rozwój społeczności lokalnych, ale także regionów i euroregionów.

4.3. Polityka lokalna

Sposób prowadzenia polityki lokalnej jest jednym z podstawowych wyznaczników kierunków potencjalnego rozwoju i funkcjonowania każdej gminy, powiatu, regionu. Z uwagi na to, badani zostali poproszeni o określenie najważniejszych osiągnięć i sukcesów władz lokalnych. Na pytania otwarte respondenci licznie udzielili odpowiedzi, co pozwala twierdzić że sprawy ich najbliższego otoczenia są dla nich ważne. Dostrzegają oni wiele pozytywnych przedsięwzięć w swych gminach. We wszystkich najczęściej akcentowane są osiągnięcia, związane z infrastrukturą, rozwojem nowych inwestycji, w tym budownictwa, mediów i przyłączy. Dla przykładu w gminie Koźbiel za niekwestionowane sukcesy uznano: budowę nowego gimnazjum, hali sportowej, a także budowę nowego urzędu gminy. Inne osiągnięcia to oświetlenie ulic, rondo, budowa wodociągów i kanalizacji. Na terenie gminy Celestynów dostrzeżono budowę nowego urzędu gminy oraz ośrodka zdrowia i gimnazjum, ale również nowe chodniki oraz plac zabaw dla dzieci, jak również rozbudowę przyłączy. W najmniejszej gminie – Osiecku wspomniana jest budowa szkoły podstawowej wraz z halą sportową i naprawa niektórych dróg. Badani z Wiązownej chwalą władze za inwestycje budowlane związane z nową oczyszczalnią ścieków i tamą regulującą poziom wody na rzece Świder, oraz budową gimnazjum i sygnalizacją świetlną. Otwock, jako miasto powiatowe został oceniony najbardziej krytycznie, jeżeli chodzi o inwestycje budowlane – jedna osoba zwróciła uwagę na nową siedzibę Straży Pożarnej. Otwockanie wskazują jednak osiągnięcia innego typu. Dla przykładu: oświetlenie ulic, ścieżki rowerowe, budowa skrzyżowań bezkolizyjnych, poprawa bezpieczeństwa, dobra organizacja imprez plenerowych, pomoc szpitalowi przy ulicy Batorego, utrzymywanie czystości na ulicach miasta oraz jeden pseudosukces: „zamknięcie najstarszego w Polsce amatorskiego teatru”. Analogicznie w Karczewie badani również krytyczniej niż w innych gminach odnieśli się do sukcesów władz lokalnych, ale i oni dostrzegają: odnowienie niektórych ulic, rozbudowę wodociągów i kanalizacji oraz wykończenie hali sportowej. Józefowianie doceniają w większości poczynione przez władze miasta inwestycje, na przykład budowę kompleksu rekreacyjno-sportowego, w tym basenu i hali sportowej, budowę gimnazjum, ale także naprawę chodników, oświetlenie ulic, rozwój budownictwa społecznego, rondo w Michalinie, ścieżki rowerowe¹⁰.

Pomimo wielu sukcesów władz lokalnych, ponad jedna trzecia ankietowanych dostrzega sprawy, które powinny być z większą rozważą

¹⁰ Odpowiedzi uzyskano przy pomocy pytań otwartych. W analizie uwzględniono każdą, nawet pojedynczą wypowiedź.

traktowane, jako podstawowe i pilne cele polityki lokalnej. W większości (41%) tego typu spostrzeżenia posiadają mieszkańcy terenów miejskich.

Tabela 22. Sprawy pilne a jednostka administracyjna miejsca zamieszkania

Są takie sprawy w miejscu zamieszkania, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań?	wieś		miasto	
	nie ma	są	nie ma	są
nie ma				
są		11,3		7
trudno powiedzieć		22,7		40,8
Chi2= 22,96270; p=0,00081		64,4		50,3

Analiza danych z poszczególnych gmin ukazuje jednak znaczące różnice w formułowaniu przez badanych spraw, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań. Zdecydowanie rzadko, takie pilne do realizacji zadania, zauważają mieszkańcy Kołbieli, Sobień Jezior oraz Osiecka i Karczewa. Natomiast prawie połowa badanych Otwockan dokładnie precyzuje, jakie to powinny być sprawy.

Tabela 23. Sprawy pilne a gmina zamieszkania

Są takie sprawy w miejscu zamieszkania, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań?	% badanych w poszczególnych gminach								
	Kołbiel	Celestynów	Osieck	Wiązowna	Otwock	Sobienie Jezioro	Józefów	Karczew	Razem % całości badanych
tak	3,3	44,7	15,3	25,7	47,1	0	41,5	25	34,3
nie	10	2,6	15,3	17,1	7	27,7	8	6,3	8,5
trudno powiedzieć	83,3	50	69,2	57,1	44	72,2	49,2	67,8	54
Chi2 = 54,77755; p = 0,00034									

Określenie spraw pilnych w społeczności powiatu, niezależnie od wieku stanowi niewątpliwą trudność, ale najczęściej dostrzegają je respondenci z wykształceniem wyższym. Właściwie wraz ze wzrostem wykształcenia, wzrasta również umiejętność sprecyzowania takich najistotniejszych problemów w swoim najbliższym otoczeniu.

Tabela 24. Sprawy pilne a wykształcenie

Są takie sprawy w miejscu zamieszkania, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań?	Dane w procentach				
	niepełne podstawowe	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe
nie ma	0	14,3	12,6	7,7	5,4
są	14,3	21,4	20,7	36,7	52,7
trudno powiedzieć	71,4	59,5	66,6	54,6	39,2
Chi2 = 4310033; p = 00015					

Generalnie badani wspominają zarówno o poprawie stanu jakości dróg, a także o nierozwiązanych problemach społecznych (bezrobocie, alkoholizm, dzieci z biednych rodzin). Często akcentują również sprawy

związane z ochroną środowiska (chodzi głównie o zaśmiecanie okolicznych lasów, ale także o brak reakcji i niebezpieczeństwo związane z przekroczeniem limitu odpadów na wysypisku w Świerku). Należy tu dodać, że wielu badanych docenia walory przyrodnicze i krajobrazowe swego najbliższego otoczenia, a w ślad za tym reprezentuje postawy proekologiczne. Taka sama grupa badanych ocenia stan środowiska naturalnego jako czyste (48%) i taka sama jako zanieczyszczone (45%), przy czym mieszkańcy terenów wiejskich bardziej są skłonni uznawać swoje otoczenie przyrodnicze jako czyste.

Specyfika poszczególnych gmin różnicuje także dostrzegane w polityce poszczególnych władz samorządowych braki, i tak na przykład badani z Celestynowa wskazują na brak zainteresowania sprawami młodzieży, w Otwocku brak jest miejsc rekreacji i rozrywki oraz kultury, występuje narkomania wśród młodzieży oraz niepokoją nieremontowane studzienki wodno-kanalizacyjne. Józefowianie cieszyliby się z większej liczby sklepów, placów zabaw i przedszkoli oraz miejsc rozrywki dla młodzieży. Karczewianie dostrzegają brak odpływów kanalizacyjnych. Jedna z osób postuluje o likwidację przykrego zapachu z zakładów drobiarskich¹¹.

Badanych mieszkańców powiatu zapytano również o najbardziej upragnione w pobliżu ich miejsca zamieszkania inwestycje. Większość pytanym byłaby usatysfakcjonowana, gdyby w sąsiedztwie powstał wielki kompleks sportowy z halami i stadionem (68,5%) oraz szkoła wyższa (64 %). Inne inwestycje, oczekiwane z mniejszym entuzjazmem to: duży zakład przemysłowy z branży spożywczej (byłbym zadowolony:31,4%, byłoby mi to obojętne:23,1%), duży supermarket (byłbym zadowolony: 25%, byłoby mi to obojętne:23,1%), kościół (byłbym zadowolony:29,2%, byłoby mi to obojętne:32,8%), luksusowy hotel (byłbym zadowolony:32,3%, byłoby mi to obojętne:30,7%) stacja benzynowa (byłbym zadowolony:12,6%, byłoby mi to obojętne:32,8%). W zdecydowanej większości ankietowani protestują przeciwko powstaniu w najbliższym otoczeniu wysypiska śmieci (byłbym niezadowolony:94%) i złomowiska aut (byłbym niezadowolony:79%).

5. Działalność administracji samorządowej

5.1. Znajomość jednostek administracji samorządowej

Rola administracji samorządowej, jako ważnego ośrodka decyzyjnego, zarządzającego i organizującego życie w społeczności lokalnej jest faktem. Potwierdzają to otrzymane dane statystyczne. Respondenci z powiatu otwockiego zapytani o instytucje lokalne, z

¹¹ Odpowiedzi uzyskano przy pomocy pytań otwartych. W analizie uwzględniono każdą, nawet pojedynczą wypowiedź.

których usług kiedykolwiek korzystali – najczęściej wymieniają urzędy administracji samorządowej. Dla porównania: ponad dwie trzecie badanych (70,48%) odpowiedziało, że kiedykolwiek korzystało z usług Urzędu Miasta, Urzędu Miasta i Gminy bądź Starostwa Powiatowego, na drugim miejscu znalazł się Rejonowy Urząd Pracy, w tym przypadku ponad jedna trzecia ankietyowanych (35,95%) wskazała na niego. Na trzecim miejscu wytypowano Miejski Dom Kultury (22,62%). Na dalszych pozycjach znalazły się MOPS, PCPR, Klub Pracy.

Tabela 25. Częstotliwość odwiedzania instytucji samorządowych

Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji:	Liczba wskazań	% wszystkich wskazań	% całości badanych*
Rejonowy Urząd Pracy	151	25,3	35,95
Urząd Miasta, Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatu	296	49,7	70,48
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	28	4,7	6,67
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	13	2,18	3,10
Miejski Dom Kultury	95	15,96	22,62
Klub Pracy	3	0,5	0,71
inne	9	1,5	2,14

Ankietyowani przejawiają tendencję do częstszego korzystania z usług administracji samorządowej niższego szczebla. Tym samym rzadziej korzystają z usług Starostwa Powiatowego. Ponad jedna trzecia badanych (33,8%) to klienci tej instytucji, w tym połowa to Otwoczanie (16,2%).

Tabela 26. Częstotliwość odwiedzania urzędów administracji samorządowej

Czy korzysta Pan(i) z usług urzędu:	% całości badanych*		
	tak	nie	trudno powiedzieć
gminy	41,43	37,62	3,33
miasta	38,81	40,48	4,05
miasta i gminy	25,71	50	7,14
powiatu	33,81	42,62	6,19

Szczegółowa analiza porównawcza badanych gmin pokazuje, że wysoki odsetek badanych, zarówno z gmin wiejskich i miejskich, korzysta obecnie z usług urzędów samorządowych najniższego szczebla. Należy zwrócić uwagę, że mieszkańcy miast: Otwocka i Józefowa mają trudności z właściwym i jednoznacznym określeniem nazwy swojej gminy, to znaczy z jakiej gminnej jednostki administracyjnej korzystają. W obu przypadkach w większości wskazują na urząd miasta - tak twierdzi 62% badanych Otwoczan i 71% mieszkańców Józefowa, ale oprócz tego wymieniają jeszcze urzędy:

* Nie sumuje się do 100%.

* Nie sumuje się do 100%, jako że można było wskazać kilka odpowiedzi.

gminy oraz miasta i gminy. Podobna sytuacja dotyczy badanych z Karczewa. Ponad połowa z nich nie potrafi jednoznacznie określić jednostki administracyjnej własnego urzędu, a jest to jedyna w powiecie gmina miejsko-wiejska.

Tabela 27. Korzystanie z urzędów administracji samorządowej a gmina zamieszkania

		% całości badanych***							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowna	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
Czy korzysta Pan(i) z usług urzędu:		TAK							
gminy	Chi2= 169,6352; p=0.00000	83,3	84,2	84,6	80	15,2	83,3	41,5	18,7
miasta	Chi2= 160,9771; p=0.00000	16,6	5,2	7,7	17,1	61,7	5,5	70,7	7,8
miasta i gminy	Chi2= 69,89019; p=0.00000	13,3	2,6	0	20	26,1	0	32,3	53,1
powiatu	Chi2= 41,02802; p=0.01656	40	26,3	38,4	37,1	43,3	22,2	26,1	20,3

5.2. Efektywność i skuteczność urzędów administracji samorządowej w opinii mieszkańców

Pomimo, że zdecydowana większość ankietyowanych mieszkańców powiatu często styka się z urzędami administracji samorządowej, to dużą trudność sprawia im ocena efektywności i sprawności tych instytucji.

Tabela 28. Ocena sprawności urzędów

Czy Pana(i) zdaniem te urzędy działają sprawnie?	% całości badanych			
	tak	nie	trudno powiedzieć	brak odpowiedzi
gminy	21,67	18,57	34,52	25,24
miasta	18,33	22,38	37,38	21,90
miasta i gminy	9,76	22,14	42,86	25,24
powiatu	15,71	20,24	43,81	20,24

Tabela 29. Ocena sprawności urzędów a gmina zamieszkania

		% całości badanych*							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowna	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
Czy Pana(i) zdaniem te urzędy działają sprawnie?		TAK*							
gminy		56,6	55,2	46,1	31,4	8,2	33,3	23,0	3,1
miasta		13,3	2,6	0	17,1	25,4	5,5	36,9	1,5
miasta i gminy		10	2,6	0	8,5	10,1	5,5	18,4	7,8
powiatu		23,3	10,5	15,3	22,8	18,4	5,5	15,3	7,8

* Nie sumuje się do 100%, jako że można było wskazać kilka odpowiedzi.

** Nie sumuje się do 100%.

* Nie sumuje się do 100%, jako że można było wskazać kilka odpowiedzi.

* W tabeli zamieszczona tylko odpowiedź „tak”.

Na pytanie czy urzędy gminne właściwe dla ich miejsca zamieszkania działają sprawnie, respondenci uchylali się od odpowiedzi, bądź wyrażali stosunek krytyczny. Nieco pozytywniej oceniono urzędy gmin wiejskich (prawie 22% wskazań pozytywnych i 19 negatywnych). Najwyżej oceniono sprawność działania Urzędu Gminy w Celestynowie, Kołbieli oraz Urzędu Miasta w Józefowie.

5.3. Relacje z pracownikami administracji samorządowej

Badanych mieszkańców poproszono również, aby opisali i sprecyzowali w dowolny sposób relacje, jakie charakteryzują ich kontakty z pracownikami urzędów samorządowych. Opinia respondentów jest w tej kwestii bardzo zróżnicowana i zależy w dużej mierze od osobistych doświadczeń. Jednak szczegółowa analiza tych odpowiedzi daje podstawę do dwóch wniosków. Z jednej strony badani i zarazem interesanci niniejszych urzędów zauważają życzliwe traktowanie, zgodne z zasadą przyjazności (zawartą w Kodeksie Pracownika Służby Cywilnej), z drugiej strony, wśród świadomości wielu mieszkańców powiatu – klientów urzędów administracji samorządowej, funkcjonuje stereotyp urzędnika-biurokraty, formalisty, załatwiającego z opieszałością sprawy petenta. Dla przykładu, najczęściej podawane określenia to: relacje pozytywne, dobre, poprawne, miłe sympatyczne, życzliwe, uprzejme, formalne, służbowe, oficjalne, złe, ani dobre, ani złe.

5.4. Znajomość przedstawicieli administracji samorządowej

W części dotyczącej administracji samorządowej, badano również znajomość przedstawicieli urzędów lokalnych oraz dla porównania znajomość Wojewody Mazowieckiego. Stopień znajomości tych przedstawicieli nie jest wysoki. Okazało się, że najwyższy odsetek respondentów (64,77%) przyznaje, że zna osoby piastujące funkcje burmistrza/prezydenta, w tym prawie połowa zna go tylko z nazwiska, a prawie 16% z kontaktów osobistych. Ponad połowa badanych (56,2%) deklaruje znajomość kogoś z radnych, prawie co drugi ankietowany (54,5%) nie zna w ogóle przewodniczącego Rady Miasta oraz wojewody (61%). Ankietowanym trudno jest ocenić działalność powyższych reprezentantów, a co za tym idzie i samych urzędów. Przy tym pytaniu występuje wysoki odsetek braku odpowiedzi. Pozostałe opinie są podzielone i trudne do jednoznacznej interpretacji, jak w przypadku oceny działalności burmistrza czy prezydenta. Stosunkowo lepiej ocenieni zostali radni, ale należy tu dodać, że respondenci najliczniej deklarują osobistą znajomość z nimi. Ciekawa jest sytuacja w przypadku oceny działalności wojewody, prawdopodobnie dokonują jej również ci respondenci, którzy deklarują jego nieznaną.

Tabela 30. Znajomość przedstawicieli urzędów administracji samorządowej i publicznej

Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej?	% całości badanych				
	nie znam	znam tylko z nazwiska	znam z osobistych kontaktów	nie dotyczy	brak odp.
sołtys	22,38	7,38	12,62	45,24	12,38
burmistrz/prezydent	26,43	49,29	15,48	6,67	2,14
przewodniczący Rady Miasta	54,52	22,14	7,86	9,29	6,19
wojewoda	60,71	11,90	0	17,38	10
któregoś z radnych	35,95	27,86	28,33	2,86	5

Tabela 31. Ocena urzędów i ich przedstawicieli

Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej?	% całości badanych						
	bardzo dobrze	dobrze	raczej źle	źle	trudno powiedzieć	nie dotyczy	brak odp.
sołtys	3,57	10,23	3,09	2,61	15	50	15
burmistrz/prezydent	2,38	21,19	15,23	9,52	36,6	11,6	3,33
przewodniczący Rady Miasta	1,19	11,6	9,52	6,6	48,3	14,5	8,09
wojewoda	0,47	5,71	5,95	4,04	44,28	27,14	12,38
któregoś z radnych	3,33	18,09	8,8	8,09	47,85	6,19	7,61

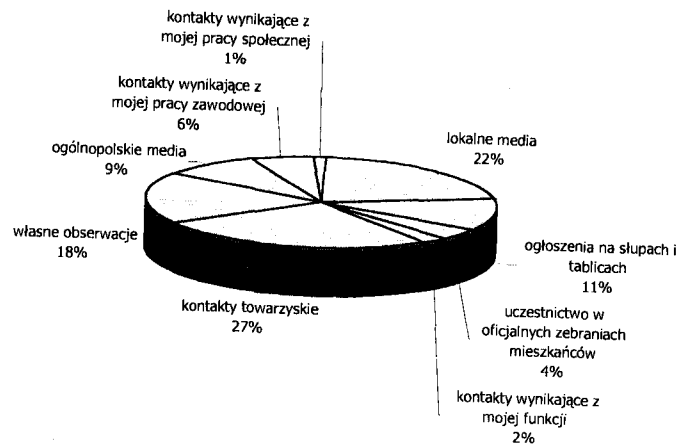
W przypadku oceny i znajomości przedstawicieli urzędów administracji samorządowej, nie uwzględniono funkcji wójta i starosty. Celem tego pytania badawczego nie było uzyskanie rankingu znajomości polityków lokalnych, ale potwierdzenie przejawów zainteresowania tą sferą życia w analizowanej społeczności lokalnej. Otrzymane wyniki potwierdzają słabą świadomość spraw samorządu lokalnego wśród badanych oraz mogą być wskaźnikiem niedostatecznej współpracy pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami.

6. Przepływ informacji i komunikacja wśród mieszkańców

6.1. Formy i sposoby komunikacji

Pomimo istnienia wielu tytułów prasowych, przekazujących oficjalne informacje, w lokalnych procesach komunikowania i przekazywania informacji, największym powodzeniem cieszy się tak zwana „poczta pantoflowa”. Chodzi tu o tradycyjny przekaz bezpośredni, z „ust do ust”, oparty o kontakty towarzyskie (27%) i obserwacje własne (18%). Jednak jest to przekaz nieoficjalny, niejednokrotnie powielony ustnie. Pomimo pozytywnych funkcji, może zawierać informacje zniekształcone i dezorientujące oraz wywołać efekt „głuchego telefonu”. Jednak istnienie tego typu nieoficjalnych kanałów potwierdza stosunkowo silne nieformalne więzi lokalne. Inną odnotowaną popularną formą przekazu są słupy i tablice z ogłoszeniami (11%).

Wykres 4. W jaki sposób zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w miejscu zamieszkania?

Tylko 1/3 badanych deklaruje, że zna adres samorządowej strony internetowej urzędu władz lokalnych i przynajmniej raz z niej skorzystała pomimo, że więcej niż połowa badanych (58,8%) umie posługiwać się komputerem.

Tabela 32. Znajomość adresu stron internetowych władz lokalnych

Znany jest Panu(i) adres strony internetowej urzędu władz lokalnych?	Liczność	Procent
tak	110	26,19048
nie	304	72,38095

Mimo preferencji nieoficjalnych kanałów przekazu wiadomości, wielu spośród ankietowanych przyznaje, że z ważnymi problemami i wydarzeniami w miejscu zamieszkania, zapoznaje się w dużym stopniu poprzez media (31%), przy czym w większości dzięki mediom lokalnym (22%).

6.2. Znajomość lokalnych mediów

Badani bardzo dobrze orientują się jakie rodzaje mediów funkcjonują w ich rzeczywistości lokalnej. W większości wskazują na istnienie lokalnej prasy oraz brak lokalnej rozgłośni i telewizji.

Tabela 33. Czytelność prasy lokalnej

Czy czytuje Pan(i) lokalną prasę?	liczność	%
	tak	292
nie	94	22,4
trudno powiedzieć	24	5,7

Dwie trzecie badanych (70%) przyznaje, że czyta prasę lokalną, w tym również wydawaną przez organy samorządowe. Częściej zaglądają do niej kobiety i osoby starsze, po czterdziestym piątym roku życia, choć we wszystkich grupach wiekowych czytanie gazet tego typu, deklaruje więcej niż połowa badanych. Czytelność prasy lokalnej wzrasta wraz z wykształceniem respondentów.

Tabela 34. Czytelność prasy lokalnej a płeć

Czy czytuje Pan(i) lokalną prasę?	mężczyzna		kobieta	
	liczność	%	liczność	%
tak	125	64,4	165	74,6
nie	49	25,2	42	19
trudno powiedzieć	14	7,2	10	4,5

Chi2 = 9,627008; p = 0,14128

Tabela 35. Czytelność prasy lokalnej a wiek

Czytuje Pan(i) lokalną prasę?	wiek dane w %					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 i powyżej
tak	57	67,1	70,2	80,2	80	62,8
nie	34,4	27,6	23,8	11,1	8	27,1
trudno powiedzieć	8,6	4	4,7	3,7	6	8,5

Chi2 = 32,65029; p = 0,01841

Tabela 36. Czytelność prasy lokalnej a wykształcenie

Czytuje Pan(i) lokalną prasę?	wykształcenie dane w %				
	niepełne podstawowe	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe
tak	42,8	52,3	57,4	74	82,4
nie	57,1	28,5	35,6	17,8	13,5
trudno powiedzieć	0	9,5	4,6	6,7	2,7

Chi2 = 37,25689; p = 0,00116

Najczęściej czytany tytuł prasowy to „Linia Otwocka” (128 wskazań). W następnej kolejności badani zaglądają do „Gazety Otwockiej” (45 wskazań), „Głosu Karczewa” (48), „Józefowa nad Świdrem” (45) oraz do „Tygodnika Regionalnego” (31), „Obserwatora”(28), „Tygodnika Otwockiego” oraz „Celestynki” (27) i „Powiązań”(22).

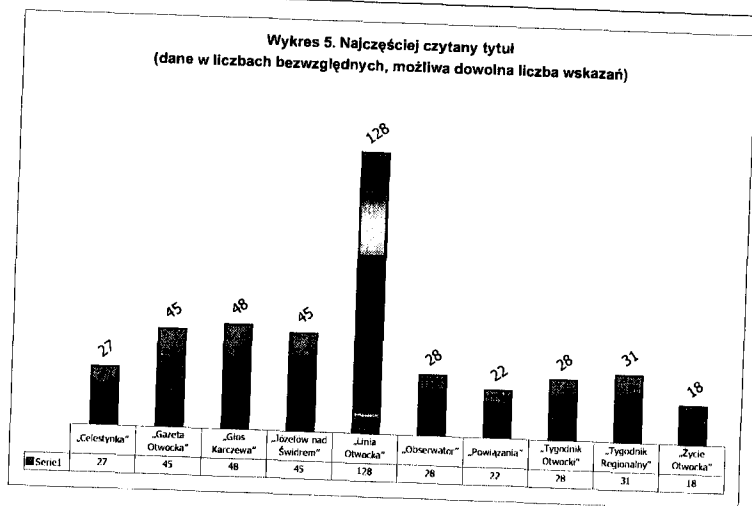

Tabela 37. Najczęściej czytana gazeta loklana

Tytuł gazety ¹²	Liczba wskazań	% wszystkich wskazań
„Celestynka”	27	6
„Gazeta Otwocka”	45	11
„Głos Karczewa”	48	11
„Józefów nad Świdrem”	45	11
„Linia Otwocka”	128	31
„Obserwator”	28	7
„Powiązania”	22	5
„Tygodnik Otwocki”	28	7
„Tygodnik Regionalny”	31	7
„Życie Otwocka”	18	4

Dobra znajomość mediów lokalnych oraz stosunkowo wysoki stopień deklaracji czytelnictwa tejże prasy, to z pewnością jedna z istotnych form potwierdzających funkcjonowanie wymiarów nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego w badanym powiecie.

7. Styl życia i sposób spędzania wolnego czasu

7.1. Preferowane formy spędzania wolnego czasu

Mieszkańcy powiatu otwockiego czas wolny, czyli będący do dyspozycji poza pracą zawodową, poświęcają głównie na rozwijanie relacji emocjonalno-społecznych, w bliskich im i nieformalnych grupach. Badani lubią spędzać czas w otoczeniu najbliższych – taką opinię prezentuje ponad dwie trzecie respondentów. Niestety nie zapytano,

¹² Inne, pojedyncze wskazania: „Nasz Osieck”(1 wskazanie), „Gazeta Osiedłowa”(1), „Głos Radiówka”(2), „Metro”(2), „Tygodnik Józefowski”(1), „Dziennik Otwocki”(1), „Gazeta Samorządowa”, „Ziemia Otwocka”(1), „Gazeta Józefowa”(1), „Vitus”(3), „Kurier Południowy”(2)

jakim czynnościom w tym czasie wspólnie się oddają. Czy jest to czas spędzony aktywnie, choćby podczas spaceru lub uprawiania sportu czy raczej biernie, na przykład przed telewizorem. Ten drugi rodzaj aktywności preferuje dużo więcej niż połowa ankietowanych. Trzeci ulubiony sposób spędzania wolnego czasu, to czytanie książek lub czasopism (44,28%). Niewielu z badanych odwiedza restaurację, kawiarnię, bar i dyskotekę (9,04%), podobnie niski odsetek uprawia sport (8,57%). Nieliczne jednostki spędzają czas aktywnie działając w organizacjach i stowarzyszeniach (0,95%). Niewielka część respondentów uważa, że nie ma tak pojętego czasu wolnego

Zamieszkiwanie w gminie miejskiej lub wiejskiej nie różnicuje istotnie sposobów spędzania wolnego czasu, a co za tym idzie stylu życia (różnice statystyczne nie są istotne).

Tabela 38. Formy spędzania czasu wolnego

W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową?	liczność	% ¹³
czytam książki lub czasopisma	186	44,28
slucham muzyki	99	23,57
oglądam telewizję	263	62,61
odwiedzam restaurację, kawiarnię, bar, dyskotekę	38	9,04
spędzam czas z przyjaciółmi i rodziną	307	73,09
uprawiam sport	36	8,57
idę do kina	24	5,71
spędzam czas w stowarzyszeniu, organizacji	4	0,95
robię coś innego	56	13,33
nie mam tak rozumianego czasu wolnego	18	4,28

W przypadku analizy i opisu stylu życia mieszkańców powiatu, istotny jest fakt częstszego przebywania w przestrzeni prywatnej (na przykład kontakty z rodziną i przyjaciółmi, spędzanie wolnego czasu przed telewizorem lub czytając) oraz pewnej izolacji od sfery publicznej (rzadkie spędzanie czasu poza domem i nikt w organizacjach oraz innych spotkaniach oficjalnych czy formalnych). Generalnie trudno wskazać respondentom miejsca, w których można spędzać czas wolny (nie potrafi tego uczynić prawie 1/3 badanych). Według ankietowanych dorosłym łatwiej niż dzieciom znaleźć w powiecie, miejsca odpoczynku i rekreacji.

¹³ Nie sumuje się do 100%, jako że można było wskazać kilka odpowiedzi.

8. Aktywność społeczna i organizacyjna mieszkańców

8.1. Świadomość obywatelska

Mieszkańcy powiatu wykazują słabą świadomość obywatelską i aktywność organizacyjną na poziomie lokalnym. Większość ankietowanych (75%) uważa, że nie posiada wpływu na sprawy w miejscu swego zamieszkania. Niewielu spośród nich zainteresowanych jest taką działalnością. Świadczą o tym uzyskane odpowiedzi na pytania dotyczące lokalnych konfliktów oraz znajomości budżetu własnej gminy. Przeważająca większość badanych (85,5%) albo nic nie słyszała o nieporozumieniach pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami, albo trudno jej się na ten temat wypowiedzieć. Największą orientację w tym zakresie posiadają osoby o najwyższym poziomie wykształcenia. Wśród nich 1/3 słyszała coś o takich konfliktach, choć i wśród nich jest wielu niedoinformowanych (40%).

Tabela 39. Świadomość obywatelska

Posiada Pan(i) wpływ na sprawy w miejscu zamieszkania?	ogół (%)	% w poszczególnych gminach							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowa	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
tak	5,48	6,67	13,16	7,69	5,71	4,46	0	7,69	1,56
nie	75	80	65,79	61,54	77,14	74,52	72,22	73,85	82,81
trudno powiedzieć	17,86	13,33	21,05	30,77	17,14	19,75	22,22	12,31	15,63
Chi2= 25,59; p=0,37430									
Czy jest Pan(u) coś wiadomo na temat konfliktów, pomiędzy lokalnymi władzami a mieszkańcami, które dotyczyły spraw Pańskiej gminy?	ogół (%)	% w poszczególnych gminach							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowa	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
tak	14,2	0	7,89	7,69	14,29	21,66	0	18,46	7,81
nie	52,1	63,33	50	38,46	68,57	49,04	55,56	46,15	54,69
trudno powiedzieć	33,3	36,67	42,11	53,85	17,14	28,66	44,44	35,38	37,50
Chi2= 30,02333; p=0,18402									
Czy zapoznał się Pan(i) z aktualnym budżetem Pańskiej gminy?	ogół (%)	% w poszczególnych gminach							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowa	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
tak	16,91	6,67	31,58	7,69	14,29	12,10	5,56	23,08	25
nie	81,67	93,33	68,42	92,31	85,71	86,62	83,33	75,38	73,44
Chi2=31,35481; p=0,01213									

Bardzo niewiele osób (prawie 17%) deklaruje, że zapoznało się z aktualnym budżetem własnej gminy. Analogicznie do wiedzy o konfliktach lokalnych, znajomość budżetu wzrasta wraz ze wzrostem wykształcenia. Najwyższą świadomość spraw gminnych tego typu mają osoby z wyższym (28,4%) i średnim (20,7%) poziomem wykształcenia. Niniejsze dane z pewnością zaskakują, tym bardziej, że aż dwie trzecie

badanych (70%) przyznaje, że czyta prasę lokalną, natomiast 23% korzysta ze stron internetowych samorządów.

8.2. Aktywność organizacyjna

Ankietowani przejawiają niską skłonność do organizowania się i stowarzyszania. Niewielu z nich (3,8%) deklaruje przynależność do jakiegokolwiek fundacji czy stowarzyszenia. Tylko cztery osoby przyznały, że spędzają swój czas wolny w organizacji.

Tabela 40. Przynależność organizacyjna

Czy jest Pan(i) członkiem jakiejś organizacji, fundacji czy stowarzyszenia?	Ogół %	% w poszczególnych gminach							
		g.w. Kolbiel	g.w. Celestynów	g.w. Osieck	g.w. Wiązowa	m. Otwock	g.w. Sobienie Jeziory	m. Józefów	g. m-w. Karczew
tak	3,8	3,33	5,26	0	5,71	3,82	0	7,69	0
nie	87,85	90	92,11	92,31	88,57	84,71	94,44	83,08	93,75
trudno powiedzieć	6,9	3,33	2,63	7,69	5,71	9,55	0	7,69	6,25
Chi2=17,45755; p=0,82848									

Pytania o członkostwo i działalność społeczną sformułowano w sposób ogólny, ale otrzymane odpowiedzi potwierdzają tym samym brak wśród ankietowanych jakichkolwiek prób działalności organizacyjnej na szczeblu lokalnym. Ten fakt zadziwia, tym bardziej, że na terenie powiatu zarejestrowanych jest 81 stowarzyszeń o różnorodnym profilu¹⁴.

Ciekawe wyniki otrzymano porównując deklaracje przynależności organizacyjnej w poszczególnych gminach. Najczęściej zrzeszają się badani mieszkańcy Józefowa (7,69%), a następnie z terenu gmin: wiązowskiej (5,71%) i celestynowskiej (5,26%). Niska działalność organizacyjna charakteryzuje natomiast mieszkańców Otwocka i Kolbieli. Zupełny brak zrzeszania się i członkostwa w organizacji wykazują trzy gminy: Karczew, Sobienie Jeziory i Osieck.

Niniejsze dane nie są optymistyczne, jeżeli chodzi o perspektywę kształtowania nowoczesnego modelu samorządowej społeczności lokalnej, jako że w przypadku badanego powiatu, postulat zrzeszania się członków społeczności lokalnej nie jest realizowany zadawalająco.

¹⁴ Spis organizacji i stowarzyszeń działających w powiecie otwockim. Dane wewnętrzne Starostwa Powiatowego w Otwocku.

9. Dostrzegane problemy społeczne

9.1. Praca i bezrobocie

Według badań CBOS-u, 82% Polaków w miesiącu czerwcu 2004 roku, sytuację na rynku pracy oceniło zdecydowanie negatywnie¹⁵. W świetle sondażu ogólnopolskiego, ciekawią opinie i sądy na temat pracy i bezrobocia z perspektywy lokalnej, samego powiatu otwockiego.

Mieszkańcy powiatu negatywnie oceniają lokalny rynek pracy. Ponad połowa badanych (64,28%) wyraziła stosunek negatywny - sytuacja zła (45,9%) i bardzo zła (18,33%). Jednak badani z Otwocka i siedmiu pozostałych gmin nie potrafią określić procentowego wskaźnika pozostających bez pracy mieszkańców powiatu. Często wskazują na 20-30% bezrobocie – charakterystyczne dla wskaźników ogólnopolskich, co prawdopodobnie w dużej mierze jest zasługą mediów o zas. krajowym. Zdecydowanie mniej respondentów omawiane zjawisko określa na poziomie 15%, podczas gdy oficjalnie zarejestrowana, w miesiącu czerwcu 2004 przez PUP w Otwocku stopa bezrobocia wyniosła 16%¹⁶.

Tabela 41. Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy

Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację na rynku pracy w miejscu swego zamieszkania?	kobiety	mężczyźni	ogół
	dane w procentach		
bardzo dobra	0,24	0,24	0,48
dobra	1,19	1,67	2,86
ani dobra ani zła	12,38	13,10	25,95
zła	25,00	20,48	45,95
bardzo zła	10,95	7,38	18,33
trudno powiedzieć	2,62	2,62	5,48

Tabela 42. Ocena własnej sytuacji zawodowej

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy? ¹⁷	kobiety	mężczyźni	razem		
	dane w procentach				
tak	9,05	8,57	17,62		
raczej tak	4,05	7,62	11,67		
raczej nie	10,71	6,19	17,14		
nie	14,29	12,38	27,38		
trudno powiedzieć	10,24	8,57	19,05		
Chi2=14,32939; p=0,15851					
	niepełne podstawowe	podstawowe	zasadnicze zawodowe	średnie	wyższe
dane w procentach					
tak	0	14,29	19,54	17,39	20,27
raczej tak	0	0	11,49	14,01	12,16
raczej nie	0	4,76	14,94	15,94	31,08
nie	85,71	50	29,89	23,67	17,57
trudno powiedzieć	0	16,67	11,49	25,6	13,51
Chi2=70,83273; p=0,00000					

¹⁵ CBOS Komunikat nr 108 z czerwca 2004: „Opinie o rynku pracy i zagrożeniu bezrobociem w czerwcu”.

¹⁶ Źródło: Dane wewnętrzne Powiatowego Urzędu Pracy w Otwocku, stan na czerwiec 2004.

¹⁷ W przypadku tego pytania nie różnicowano respondentów na osoby czynne i biernie zawodowo, dlatego odpowiedzi „nie” i „trudno powiedzieć” mogą zawierać również opinie osób biernych zawodowo.

W związku z generalną, negatywną oceną lokalnego rynku pracy, istotne jest pytanie o możliwość utraty obecnie wykonywanej pracy. W tym względzie przeważają opinie optymistyczne, jako że prawie połowa ankietowanych (47%) nie spodziewa się w ogóle utraty pracy. Zaskakujący jest fakt, że w tej mierze pewniejsze swej pozycji są kobiety, niż mężczyźni.

Najbardziej pewne utrzymania dotychczasowej pracy są osoby z wykształceniem zarazem niepełnym podstawowym i podstawowym oraz wyższym i zasadniczym zawodowym. Największe obawy charakteryzują osoby z wykształceniem średnim (różnice statystycznie istotne).

Wysoki stopień optymizmu, związanego z pewnością zachowania obecnego miejsca pracy jest prawdopodobnie rezultatem zamieszkiwania w obrębie województwa mazowieckiego, które charakteryzuje się najniższymi wskaźnikami bezrobocia. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt położenia powiatu otwockiego w bliskim sąsiedztwie stolicy, w której wielu z ankietowanych pracuje. Podkreślmy również, że w badaniach nie pytano o formalne zatrudnienie, ale o pracę, a więc trudno jest definitywnie stwierdzić, ilu spośród badanych pracuje dorywczo, a ilu posiada stałe etatowe zatrudnienie.

Wykres 6. Czy podjąłby/podjęłaby Pan(i) legalną pracę w krajach Unii Europejskiej?

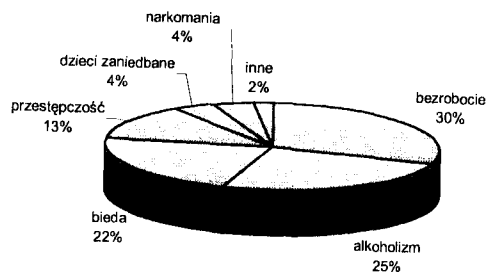

Uwzględniając fakt członkostwa Polski w strukturach Unii Europejskiej oraz płynące z tego tytułu szanse oferowane przez europejski rynek pracy, zapytano mieszkańców o chęć podjęcia legalnej pracy w tych krajach. Prawie połowa badanych (44%) nie jest zainteresowana rozwiązaniem tego typu, a jedna trzecia wyraża niezdecydowanie. Natomiast prawie, co czwarty ankietowany wyraża chęć wyjazdu, przy czym 12% z niniejszej grupy deklaruje wyjazd pod określonymi warunkami. Płeć nie różnicuje istotnie odpowiedzi w tym przypadku.

9.2. Inne problemy społeczne

Mimo wspomnianego już optymizmu, co do wykonywanej pracy, badani precyzując istotne społecznie problemy lokalne na pierwszym miejscu stawiają sytuację bezrobocia (30% wskazań). Na drugim miejscu znajduje się alkoholizm (25% wskazań). Innym palącym problemem jest bieda (22%), która współwystępuje i jest powiązana z dwoma pierwszymi. W mniejszym zakresie wymieniane są: przestępczość (13% wskazań), zaniedbane dzieci (4% wskazań) czy narkomania (4% wskazań). Omawiane dylematy w opinii badanych nie są jednak typowe tylko dla powiatu, ale w równym stopniu charakteryzują sytuację społeczną Polski.

Wykres 7. Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swego zamieszkania problemy społeczne?

W zderzeniu z powyższymi zjawiskami, które często są następstwem braku zatrudnienia, warto zapytać, jak ważna dla badanych jest sama praca. Dane statystyczne potwierdzają, że stanowi ona dla wielu z nich, przede wszystkim wartość instrumentalną i pragmatyczną: jako źródło dochodu i zarobku (37%), ale jest także obowiązkiem wobec własnej rodziny (20%) oraz koniecznością, bo nie ma bez niej przetrwania i rozwoju człowieka (19%).

Tabela 43. Motywacja do pracy i jej wartość

Czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca?	Liczba wskazań	%
ciężarem, czynnością męczącą	16	2
koniecznością, bez niej nie ma przetrwania i rozwoju człowieka	167	19
obowiązkiem wobec własnej rodziny	171	20
źródłem zarobku, dochodu	323	37
obowiązkiem wobec społeczeństwa	17	2
przyjemnością, radością	64	7
jest celem, sensem życia	74	9
jest nakazem moralnym	30	3
inne	6	1

Z punktu widzenia samorządowej społeczności lokalnej, cieszy fakt, że sami zainteresowani, czyli mieszkańcy potrafią wskazać istotne i nurtujące ich najbliższe otoczenie problemy socjalne. Jednak wydaje się, że pomimo takiej orientacji, brak jest radykalnych działań i samoorganizacji obywatelskiej, w celu rozwiązania tego typu problemów. Sami badani akcentują małą aktywność społeczną mieszkańców powiatu, co ich zdaniem utrudnia rozwój gmin. Potwierdza to niski stopień uczestnictwa i działalności badanych mieszkańców, w tak zwanym trzecim sektorze, który stanowi również jeden z wyznaczników nowoczesnych społeczności lokalnych oraz społeczeństwa obywatelskiego.

10. Wnioski podsumowujące

1. Mieszkańców powiatu charakteryzuje wysoki poziom satysfakcji z miejsca zamieszkania oraz stabilność przestrzenna.

Ankietowani chwalą, przede wszystkim dobrą lokalizację i atrakcyjne położenie w pobliżu Mazowieckiego Parku Krajobrazowego oraz stolicy, ciszę i spokój, warunki klimatyczne, walory przyrodniczo-krajobrazowe. Wśród przyczyn niezadowolenia, ankietowani wymieniają głównie zły stan dróg lub ich brak, niezadowolającą sieć kanalizacyjną, brak miejsc rozrywek i zabawy, szczególnie dla dzieci i młodzieży, słabą infrastrukturę, brak inwestycji i miejsc pracy. Większość ankietowanych (72,1%) określa siebie, jako osoby zadowolone (43,1%) i bardzo zadowolone (29%) z obecnego miejsca zamieszkania oraz deklaruje chęć dalszego zamieszkiwania w obecnym miejscu (83,3%). Nieliczu jest zdecydowanych opuścić obecne i osiedlić się na stałe w innym miejscu.

2. Mieszkańcy powiatu prezentują silną tożsamość lokalną.

Badani stosunkowo silnie utożsamiają się z miejscem zamieszkania, z tak zwaną małą ojczyzną (64% zdecydowanie przyznaje jej prymat w sferze określeń swojej tożsamości). Stosunkowo słabiej badani identyfikują się z regionem (57,1%) i całym krajem (57,8%).

3. Mieszkańcy powiatu wykazują słabą aktywność i świadomość obywatelską na poziomie lokalnym. Większość ankietowanych (75%) uważa, że nie posiada wpływu na sprawy w miejscu swego zamieszkania. Z drugiej strony niewielu spośród nich wyraża głębsze zainteresowanie lokalnymi sprawami publicznymi. Świadczą o tym uzyskane odpowiedzi na pytania dotyczące informacji o lokalnych konfliktach oraz znajomości budżetu własnej gminy. Przeważająca większość badanych (85,5%) albo nic nie słyszała o nieporozumieniach pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami, albo

trudno jej się na ten temat wypowiedzieć. Bardzo niewiele osób (prawie 17%) deklaruje, że zapoznało się z aktualnym budżetem własnej gminy.

4. Mieszkańcy powiatu często korzystają z usług urzędów samorządowych, przy czym trudno ocenić im efektywność i sprawność działania niniejszych instytucji. Opinia respondentów, co do specyfiki relacji z pracownikami niniejszych urzędów jest bardzo zróżnicowana i zależy w dużej mierze od osobistych doświadczeń. Z jednej strony badani i zarazem interesanci niniejszych urzędów zauważają życzliwe traktowanie, z drugiej strony w ich świadomości funkcjonuje stereotyp urzędnika-biurokraty i formalisty. Pozytywniej w opinii postrzegane są urzędy gmin wiejskich. Najwyżej oceniono sprawność działania urzędu gminy w Celestynowie, Kołbieli oraz urzędu miasta w Józefowie.

5. Mieszkańców charakteryzuje stosunkowo niski stopień znajomości przedstawicieli urzędów administracji samorządowej oraz trudność sprawia im ocena ich działalności. Najbardziej znani to osoby piastujące funkcje burmistrza i prezydenta (64%). Ponad połowa badanych (56,2%) deklaruje znajomość któregoś z radnych, prawie co drugi ankietowany (54,5%) nie zna w ogóle przewodniczącego Rady Miasta oraz wojewody (61%). Niniejsze wyniki mogą być wskaźnikiem słabej świadomości spraw samorządu lokalnego wśród badanych, ale także niedostatecznej współpracy pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami.

6. W opinii mieszkańców stopień rozwoju gmin należących do powiatu jest zróżnicowany. Według badanych prawie taki sam odsetek stanowią gminy średnio rozwinięte i dobrze funkcjonujące (31,67%) co i słabo rozwinięte i słabo funkcjonujące (29,3%). Jednak w ogólnym odsetku spora część badanych (22,4%) nie potrafi dać oceny gminy, w której mieszka. Szczegółowa analiza danych z ośmiu gmin pokazuje, że najlepiej postrzegano Józefów. Wśród gmin wiejskich przoduje Celestynów, a jego badani mieszkańcy w większości uznali, że można zaliczyć go do gmin średnio rozwiniętych i dobrze funkcjonujących.

7. Według mieszkańców, w powiecie najkorzystniejsze są warunki do prowadzenia gospodarczej działalności o charakterze usługowym, handlowym i rzemieślniczym. Mniej korzystnie sytuacja wygląda w przypadku przetwórstwa i przemysłu. Rzykownym wydaje się podjęcie działalności gospodarczej w sektorze rolnictwa. Prawie połowa ankietowanych (46,6%) postrzega warunki do prowadzenia tego typu działalności jako złe.

8. Mieszkańcy rozwój lokalny postrzegają głównie przez pryzmat rozwoju szkolnictwa (52,38%) i turystyki (43,33%), ale również dzięki większej samodzielności i aktywności samorządów (29,28%). Mniejsza waga przypisywana jest kontaktom i wzrostowi wymiany handlowej z innymi krajami (19%), oraz rozwojowi spółek z

kapitałem zagranicznym (12,6%). Z perspektywy współpracy w ramach Unii Europejskiej regionów oraz euroregionów, waga tych ostatnich jest raczej niedoceniana, co może utrudniać rozwój tej społeczności lokalnej.

9. Mieszkańcy powiatu dostrzegają wiele pozytywnych przedsięwzięć rozwojowych w swych gminach oraz wskazują je jako sukcesy władz samorządowych. We wszystkich gminach najczęściej wymieniane są osiągnięcia, związane z infrastrukturą, rozwojem nowych inwestycji, w tym budownictwa, mediów i przyłączy.

10. Wielu mieszkańców powiatu dostrzega sprawy i potrzeby, które powinny być zrealizowane, jako podstawowe i pilne cele polityki lokalnej. Najczęściej wspomina się tutaj o poprawie stanu jakości dróg, o ochronie środowiska, a także nierozwiązane problemy społeczne (bezrobocie, alkoholizm, dzieci z biednych rodzin). Specyfika poszczególnych gmin różnicuje dostrzegane w polityce poszczególnych władz samorządowych braki, i tak na przykład badani z Celestynowa wskazują na brak zainteresowania sprawami młodzieży, w Otwocku brak jest miejsc rekreacji i rozrywki i kultury, występuje narkomania wśród młodzieży oraz niepokoją nie remontowane studzienki wodno-kanalizacyjne, Józefowianie cieszyliby się z większej liczby sklepów oraz placów zabaw i przedszkola oraz miejsc rozrywki dla młodzieży, Karczewianie dostrzegają brak odpływów kanalizacyjnych.

11. Mieszkańcy powiatu dostrzegają istotne dla społeczności lokalnej problemy społeczne. Na pierwszym miejscu stawiają sytuację bezrobocia (30% wskazań). Na drugim miejscu znajduje się alkoholizm (25% wskazań). Innym palącym problemem jest bieda (22%), która współwystępuje i jest powiązana z dwoma pierwszymi. W mniejszym zakresie wymieniane są: przestępczość (13% wskazań), zaniedbane dzieci (4% wskazań) czy narkomania (4% wskazań). Omawiane dylematy w opinii badanych nie są jednak typowe tylko dla powiatu, ale w równym stopniu charakteryzują sytuację społeczną Polski.

12. Mieszkańcy powiatu swoją obecną sytuację materialną określają jako przeciętną. Jako podstawowe źródła utrzymania wymieniają zarobki własne ze stałej pracy oraz zarobki i dochody bliskich osób, a także emeryturę.

13. Mieszkańcy powiatu stosunkowo negatywnie oceniają lokalny rynek pracy. Ponad połowa badanych (64,28%) wyraziła stosunek negatywny (sytuacja zła (45,9%) i bardzo zła (18,33%), przy czym optymistycznie prawie co drugi, nie spodziewa się w ogóle utraty pracy. Ankietowani prezentują słabą świadomość, odnośnie wskaźnika procentowego bezrobocia we własnym powiecie.

14. Tylko połowa badanych w powiecie (52%) czuje się zdecydowanie bezpiecznie. W opinii respondentów najbezpieczniejsze gminy to Osieck, Wiązowna i Kołbiel.

15. Mieszkańcy powiatu otwockiego czas wolny poświęcają głównie na rozwijanie relacji emocjonalno-społecznych w bliskich im i nieformalnych grupach. Badani lubią spędzać czas w otoczeniu najbliższych – taką opinię prezentuje ponad dwie trzecie respondentów. Inne ulubione sposoby spędzania wolnego czasu to: oglądanie telewizji, czytanie książek lub czasopism. Nieliczne jednostki spędzają czas aktywnie działając w organizacjach i stowarzyszeniach.

16. Stosunkowo dużą popularnością cieszą się media lokalne, jednak istotną funkcję komunikacyjną w powiecie pełnią nieoficjalne kanały przekazu. Chodzi tu o tradycyjny przekaz bezpośredni, oparty o kontakty towarzyskie i obserwacje własne. Istnienie tego typu nieoficjalnych kanałów potwierdza stosunkowo silne nieformalne więzi lokalne.

17. Stosunkowo dużą poczytnością cieszy się prasa lokalna. Dwie trzecie badanych przyznaje, że korzysta z takiej prasy. Najczęściej czytany tytuł to „Linia Otwocka”.

11. Zakończenie

Przeprowadzone badania kwestionariuszowe stanowiły próbę rozpoznania i ujęcia podstawowych problemów i potrzeb społeczności lokalnej w powiecie otwockim. Nie pretendują one do miana całościowej i dogłębnej diagnozy, nie są również szczegółowym studium przypadku konkretnej społeczności. Są to wstępne badania pilotażowe i stanowią przyczynek do dalszych poszukiwań i wyjaśnień na gruncie lokalnym i regionalnym.

W trakcie podstawowej analizy otrzymanych danych statystycznych potwierdziła się hipoteza o funkcjonowaniu społeczności lokalnej w powiecie otwockim, a więc bliskość dużej warszawskiej aglomeracji nie osłabia znacząco więzi lokalnych w badanym powiecie. Świadczy o tym stosunkowo wysoki stopień zakorzenienia wśród badanej ludności, wyrażony między innymi przez takie wskaźniki, jak: wysoki stopień satysfakcji z miejsca zamieszkania, deklaracje stabilności przestrzennej oraz stosunkowo silną tożsamość lokalną, a także istnienie silnych więzi nieformalnych oraz wzajemne powiązanie i łączenie takich rodzinnych, sąsiedzkich i przyjacielskich relacji z aktualnym miejscem zamieszkania.

Trudno jednoznacznie potwierdzić drugą z przyjętych hipotez, o funkcjonującej w powiecie otwockim dojrzałej formie nowoczesnej lokalnej społeczności samorządowej, która zarazem potwierdzałaby istnienie dojrzałych form społeczeństwa obywatelskiego. Pewne cechy tego modelu z pewnością odnajdujemy w rzeczywistości lokalnej badanego powiatu. Przykładem jest tutaj wysoki poziom satysfakcji z miejsca zamieszkania, stosunkowo silna tożsamość lokalna oraz

stabilność przestrzenna, istnienie silnych lokalnych więzi, w tym więzi pierwotnych, funkcjonujących w najbliższych dla człowieka grupach (rodzinnych, przyjacielskich, sąsiedzkich), istnienie lokalnych mediów, które cieszą się stosunkowo dużą poczytnością, mnogość zarejestrowanych stowarzyszeń (81 stowarzyszeń i organizacji).

Przeprowadzone badania, pokazały jednak brak rozwiniętych w społeczności lokalnej powiatu, takich decydujących i znaczących elementów, jak: wysoka bądź stosunkowo dobra świadomość obywatelska, duża aktywność organizacyjna i społeczna, zdolność do powszechnej samoorganizacji wśród mieszkańców w celu rozwiązywania problemów własnej społeczności, ogólnie wysoki stopień uczestnictwa w sferze publicznej powiatu oraz szeroko propagowana i podejmowana współpraca pomiędzy władzą samorządową, organizacjami pozarządowymi, mediami lokalnymi a mieszkańcami.

Wnikliwsza analiza otrzymanych danych pozwala uchwycić tendencję powolnego kształtowania się nowoczesnego typu samorządowej społeczności lokalnej. Świadczą o tym powolne przemiany opinii określających specyfikę relacji pomiędzy mieszkańcami a urzędnikami administracji samorządowej. Powstają również nowe mechanizmy kontroli społecznej w stosunku do elit władzy lokalnej, to znaczy, że mieszkańcy częściej zaczynają zabierać głos w kwestii rozwoju i polityki lokalnej oraz przy rozwiązywaniu powstałych problemów lokalnych. Jednak wielu z nich, z jednej strony sądzi, że nie ma wpływu na sprawy we własnym miejscu zamieszkania, a z drugiej posiada słabą świadomość i znajomość spraw samorządu lokalnego. Zaznaczmy przy tym, że celem naszego projektu badawczego było, przede wszystkim poznanie sądów i opinii statystycznego mieszkańca powiatu. Jednak wydaje się, że ciekawym dopełnieniem może być poznanie świadomości oraz opinii w tej sprawie specyficznych grup, na przykład określonych liderów czy elit lokalnych (władzy, kulturowych, gospodarczych, kościelnych).

Podjęte badania z pewnością nie wyczerpują problematyki społeczności lokalnych – jest ona niezwykle bogata i zróżnicowana. Jednak otrzymane wyniki mogą w sposób zadawalający służyć zarówno urzędom, instytucjom, stowarzyszeniom i organizacjom lokalnym, jak i wszystkim zainteresowanym rozpoznawaniem i diagnozowaniem potrzeb lokalnych oraz efektywnym budowaniem w ramach powiatu otwockiego, nowoczesnej samorządowej społeczności lokalnej.

12. Bibliografia

1. Dane wewnętrzne Powiatowego Urzędu Pracy w Otwocku, stan na czerwiec 2004.
2. Dane Warszawskiego Urzędu Statystycznego. Podstawowe informacje ze spisów powszechnych z 2002 roku. Powiat otwocki. Urząd Statystyczny w Warszawie 2002.
3. Dyczewski L., Wadowski D., Szwed R. Kapitał ludzki czynnikiem rozwoju Euroregionu Bug (raport z badań). Lublin 1996.
4. Dyczewski L. Społeczno-kulturowe czynniki rozwoju regionu Środkowo-Wschodniej Polski i Euroregionu Bug. Lublin 1997.
5. Globalizacja. Red. J. Klich. Kraków 2001.
6. Kurczewska J. Lokalne społeczeństwa obywatelskie w Polsce lat dziewięćdziesiątych. Próba diagnozy. W: Rozumienie zmian społecznych. Red. E. Hałas. Lublin 2001.
7. Spis organizacji i stowarzyszeń działających w powiecie otwockim. Dane wewnętrzne Starostwa Powiatowego w Otwocku.
8. Starosta P. Poza metropolią. Wiejskie i małomiasteczkowe zbiorowości lokalne a wzory porządku makrosocjalnego. Łódź 1995.
9. Turowski J. Socjologia - Wielkie Struktury Społeczne. Lublin 1999.

ZAŁĄCZNIK

I. Pytania metryczkowe:

Tabela A. Płeć

	Liczność	Procent
kobiety	221	52,61905
mężczyźni	194	46,19048
BD	5	1,19048

Tabela B. Wiek

	Liczność	Procent
18-24	58	13,80952
25-34	76	18,09524
35-44	84	20,00000
45-54	81	19,28571
55-64	50	11,90476
65 i powyżej	70	16,66667
BD	1	0,23810

Tabela C. Stan cywilny

	Liczność	Procent
panna/kawaler	99	23,57143
mężatka/zona	245	58,33333
wdowa/wdowiec	50	11,90476
rozwidziona/rozwidziony	21	5,00000
BD	5	1,19048

Tabela D. Wykształcenie

	Liczność	Procent
niepełne podstawowe	7	1,66667
podstawowe	42	10,00000
zasadnicze zawodowe	87	20,71429
średnie	207	49,28571
wyższe	74	17,61905
BD	3	0,71429

Tabela E. Wielkość miejscowości zamieszkania respondenta:

	Liczność	Procent
do 5 tysięcy	119	28,33333
6-10 tysięcy	43	10,23810
11-20 tysięcy	107	25,47619
21-50 tysięcy	103	24,52381
pow.50 tysięcy	38	9,04762
BD	10	2,38095

Tabela F. Gmina obecnego zamieszkania:

	Liczność	Procent
Polbiel	30	7,14286
Celestynów	38	9,04762
Czajeczek	13	3,09524
Wiązowna	35	8,33333
Otwock	157	37,38095
Łubaniec Jeziory	18	4,28571
Kozelów	65	15,47619
Parczew	64	15,23810
BD	0	0,00000

Tabela G. Jednostka administracyjna miejsca zamieszkania:

	Liczność	Procent
wieś	132	31,42857
miasto	284	67,61905
BD	4	0,95238

Tabela H. Czy jest Pan(i) członkiem jakiejś organizacji, fundacji czy stowarzyszenia?

	Liczność	Procent
tak	16	3,80952
nie	369	87,85714
kiedyś byłem	29	6,90476
BD	6	1,42857

Tabela I. Jakie są źródła utrzymania Pana(i) i Pana(i) rodziny?

A własna działalność gospodarcza pozarolnicza

	Liczność	Procent
nie	375	89,28571
tak	43	10,23810
BD	2	0,47619

B gospodarstwo rolne

	Liczność	Procent
nie	404	96,19048
tak	14	3,33333
BD	2	0,47619

C moje zarobki ze stałej pracy

	Liczność	Procent
nie	195	46,42857
tak	223	53,09524
BD	2	0,47619

D moje zarobki z pracy dorywczej

	Liczność	Procent
nie	375	89,28571
tak	43	10,23810
BD	2	0,47619

E zarobki i inne dochody bliskich osób

	Liczność	Procent
nie	293	69,76190
tak	125	29,76190
BD	2	0,47619

F mam przyznany zasiłek

	Liczność	Procent
nie	410	97,61905
tak	8	1,90476
BD	2	0,47619

G korzystamy z pomocy różnych instytucji, jakich

	Liczność	Procent
nie	417	99,28571
tak	1	0,23810
BD	2	0,47619

H moja emerytura

	Liczność	Procent
nie	343	81,66667
tak	75	17,85714
BD	2	0,47619

I moja renta

	Liczność	Procent
nie	389	92,61905
tak	29	6,90476
BD	2	0,47619

J inne źródła dochodu

	Liczność	Procent
nie	406	96,66667
tak	12	2,85714
bezrobotny/a	1	0,23810
BD	1	0,23810

II. Pozostałe pytania kwestionariuszowe¹⁸

PYT.1 Czy jest Pan(i) zadowolony(a), z obecnego miejsca zamieszkania?

	Liczność	Procent
bardzo zadowolony	122	29,04762
raczej zadowolony	181	43,09524
ani zadowolony ani niezadowolony	57	13,57143
raczej niezadowolony	27	6,42857
bardzo niezadowolony	4	0,95238
trudno powiedzieć	26	6,19048
BD	3	0,71429

PYT.4 Czy chce Pan(i) nadal mieszkać w miejscowości, w której obecnie Pan(i) mieszka?

	Liczność	Procent
tak	323	76,90476
tak, pod warunkiem	27	6,42857
nie	26	6,19048
trudno powiedzieć	42	10,00000
BD	2	0,47619

PYT.5.A Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Widzę tu duże szanse na przyszłość

	Liczność	Procent
nie	328	78,09524
tak	28	6,66667
BD	64	15,23810

¹⁸ W tabelach uwzględniono dane otrzymane na podstawie analizy statystycznej pytań zamkniętych. Numeracja pytań nie jest ciągła, zachowują one kolejność kwestionariuszową.

PYT.5.B Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Mam tu dobrą pracę

	Liczność	Procent
nie	286	68,09524
tak	70	16,66667
BD	64	15,23810

PYT.5.C Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Mam tu dobre mieszkanie i dom

	Liczność	Procent
nie	131	31,19048
tak	225	53,57143
BD	64	15,23810

PYT.5.D Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Tutaj mieszka moja rodzina

	Liczność	Procent
nie	89	21,19048
tak	267	63,57143
BD	64	15,23810

PYT.5.E Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Mam tutaj wielu przyjaciół

	Liczność	Procent
nie	197	46,90476
tak	159	37,85714
BD	64	15,23810

PYT.5.F Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Mam dobrych sąsiadów

	Liczność	Procent
nie	265	63,09524
tak	91	21,66667
BD	64	15,23810

PYT.5.G Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Nie mam możliwości przeniesienia się gdzie indziej

	Liczność	Procent
nie	287	68,33333
tak	69	16,42857
BD	64	15,23810

PYT.5.H Dlaczego chce Pan(i) pozostać w obecnym miejscu zamieszkania? Inne powody

	Liczność	Procent
nie	344	81,90476
tak	12	2,85714
BD	64	15,23810

PYT.7 Gdyby była taka możliwość wyjechał(a)by Pan(i) do któregoś z krajów Unii Europejskiej?

	Liczność	Procent
tak, turystycznie	141	33,57143
tak, na określony czas by się czegoś nauczyć	26	6,19048
tak, na określony czas by zarobić	62	14,76190
tak, na stałe	20	4,76190
nie odczuwam takiej potrzeby	131	31,19048
BD	40	9,52381

PYT. 10.A Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój szkolnictwa i ogólne podniesienie poziomu świadomości mieszkańców

	Liczność	Procent
nie	196	46,66667
tak	220	52,38095
BD	4	0,95238

PYT.10.B Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój handlu i sklepów

	Liczność	Procent
nie	314	74,76190
tak	102	24,28571
BD	4	0,95238

PYT.10.C Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój turystyki

	Liczność	Procent
nie	234	55,71429
tak	182	43,33333
BD	4	0,95238

PYT.10.D Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój rolnictwa

	Liczność	Procent
nie	351	83,57143
tak	65	15,47619
BD	4	0,95238

PYT.10.E Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój przemysłu

	Liczność	Procent
nie	307	73,09524
tak	109	25,95238
BD	4	0,95238

PYT.10.F Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój kontaktów i wzrost wymiany handlowej z innymi krajami

	Liczność	Procent
nie	336	80,00000
tak	80	19,04762
BD	4	0,95238

PYT.10.G Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Dofinansowanie z centrali drogą odpowiednich ministerstw lub bezpośrednio przez rząd

	Liczność	Procent
nie	325	77,38095
tak	91	21,66667
BD	4	0,95238

PYT.10.H Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Większa samodzielność i aktywność samorządów

	Liczność	Procent
nie	293	69,76190
tak	123	29,28571
BD	4	0,95238

PYT.10.I Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój spółek z kapitałem zagranicznym

	Liczność	Procent
nie	363	86,42857
tak	53	12,61905
BD	4	0,95238

PYT.10.K Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Rozwój banków

	Liczność	Procent
nie	395	94,04762
tak	21	5,00000
BD	4	0,95238

PYT.10.L Które z poniższych czynników, potrzebnych dla rozwoju lokalnego są dla Pana(i) najważniejsze? Inne

	Liczność	Procent
nie	407	96,90476
tak	9	2,14286
BD	4	0,95238

PYT.11. Jak Pan(i) określiłby(aby) poziom rozwoju Pana(i) gminy w porównaniu do innych gmin w Polsce?

	Liczność	Procent
jest dobrze rozwinięta i dobrze funkcjonująca gmina	35	8,33333
jest średnio rozwinięta gmina, ale dobrze funkcjonuje	133	31,66667
jest gminą słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	123	29,28571
jest gminą bardzo słabo rozwiniętą i słabo funkcjonuje	35	8,33333
trudno powiedzieć	94	22,38095
BD	0	0,00000

PYT.12.1 Moja gmina jest rozwinięta, bo jest w niej dużo sklepów

	Liczność	Procent
całkowicie zgadza się	30	7,14286
zgadza się	96	22,85714
ani się zgadza, ani się nie zgadza	38	9,04762
nie zgadza się	27	6,42857
BD	229	54,52381

PYT.12.2 Moja gmina jest rozwinięta, bo jest wiele szkół podstawowych i średnich

	Liczność	Procent
całkowicie zgadza się	19	4,52381
zgadza się	78	18,57143
ani się zgadza, ani się nie zgadza	42	10,00000
nie zgadza się	49	11,66667
całkowicie się nie zgadza	2	0,47619
BD	230	54,76190

PYT.12.3 Moja gmina jest rozwinięta, bo znajduje się szkoła wyższa

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	28	6,66667
zgadzam się	68	16,19048
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	7	1,66667
nie zgadzam się	39	9,28571
całkowicie się nie zgadzam	41	9,76190
BD	237	56,42857

PYT.12.4 Moja gmina jest rozwinięta, bo znajdują się banki

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	31	7,38095
zgadzam się	112	26,66667
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	28	6,66667
nie zgadzam się	14	3,33333
całkowicie się nie zgadzam	6	1,42857
BD	229	54,52381

PYT.12.5 Moja gmina jest rozwinięta, bo jest wiele firm

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	23	5,47619
zgadzam się	85	20,23810
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	44	10,47619
nie zgadzam się	28	6,66667
całkowicie się nie zgadzam	6	1,42857
BD	234	55,71429

PYT.12.6 Moja gmina jest rozwinięta, bo są różnorodne usługi

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	23	5,47619
zgadzam się	96	22,85714
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	39	9,28571
nie zgadzam się	28	6,66667
całkowicie się nie zgadzam	5	1,19048
BD	229	54,52381

PYT.12.7 Moja gmina jest rozwinięta, bo mieszka tu dużo ludzi z wyższym wykształceniem

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	11	2,61905
zgadzam się	59	14,04762
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	89	21,19048
nie zgadzam się	26	6,19048
całkowicie się nie zgadzam	2	0,47619
BD	233	55,47619

PYT.12.8 Moja gmina jest rozwinięta, znajduje się dom kultury i kino

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	12	2,85714
zgadzam się	52	12,38095
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	30	7,14286
nie zgadzam się	54	12,85714
całkowicie się nie zgadzam	37	8,80952
BD	235	55,95238

PYT.12.9 Moja gmina jest rozwinięta, bo jest wiele nowych inwestycji

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	9	2,14286
zgadzam się	47	11,19048
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	46	10,95238
nie zgadzam się	65	15,47619
całkowicie się nie zgadzam	19	4,52381
BD	234	55,71429

PYT.13.1 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo brakuje tu miejsc pracy

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	99	23,57143
zgadzam się	94	22,38095
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	18	4,28571
nie zgadzam się	5	1,19048
całkowicie się nie zgadzam	2	0,47619
BD	202	48,09524

PYT.13.2 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo brakuje zakładów pracy

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	80	19,04762
zgadzam się	93	22,14286
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	27	6,42857
nie zgadzam się	11	2,61905
całkowicie się nie zgadzam	3	0,71429
BD	206	49,04762

PYT.13.3 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo młodzi ludzie stąd wyjeżdżają

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	52	12,38095
zgadzam się	66	15,71429
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	58	13,80952
nie zgadzam się	34	8,09524
całkowicie się nie zgadzam	4	0,95238
BD	206	49,04762

PYT.13.4 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo wykształceni ludzie stąd wyjeżdżają

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	51	12,14286
zgadzam się	71	16,90476
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	56	13,33333
nie zgadzam się	35	8,33333
całkowicie się nie zgadzam	1	0,23810
BD	206	49,04762

PYT.13.5 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo likwiduje się zakłady pracy

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	31	7,38095
zgadzam się	66	15,71429
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	79	18,80952
nie zgadzam się	33	7,85714
całkowicie się nie zgadzam	3	0,71429
BD	208	49,52381

PYT.13.6 Moja gmina jest zapóźniona w rozwoju, bo brak jest nowych inwestycji

	Liczność	Procent
całkowicie zgadzam się	85	20,23810
zgadzam się	79	18,80952
ani się zgadzam ani się nie zgadzam	29	6,90476
nie zgadzam się	21	5,00000
całkowicie się nie zgadzam	3	0,71429
BD	203	48,33333

PYT.14.A Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Brak zbytu wyprodukowanych towarów

	Liczność	Procent
nie	363	86,42857
tak	35	8,33333
BD	22	5,23810

PYT.14.B Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Niedogodne położenie gminy

	Liczność	Procent
nie	369	87,85714
tak	29	6,90476
BD	22	5,23810

PYT.14.C Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Niska świadomość mieszkańców na tematy gospodarcze i społeczne

	Liczność	Procent
nie	328	78,09524
tak	70	16,66667
BD	22	5,23810

PYT.14.D Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Ograniczone możliwości własnej przedsiębiorczości

	Liczność	Procent
nie	317	75,47619
tak	81	19,28571
BD	22	5,23810

PYT.14.E Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Istnienie różnego rodzaju układów, klik, prywata osób u władzy

	Liczność	Procent
nie	260	61,90476
tak	138	32,85714
BD	22	5,23810

PYT.14.F Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Mała aktywność społeczna mieszkańców gminy

	Liczność	Procent
nie	300	71,42857
tak	98	23,33333
BD	22	5,23810

PYT.14.G Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Mała zaradność władz lokalnych

	Liczność	Procent
nie	249	59,28571
tak	149	35,47619
BD	22	5,23810

PYT.14.H Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Brak środków finansowych

	Liczność	Procent
nie	211	50,23810
tak	187	44,52381
BD	22	5,23810

PYT.14.I Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Złe przepisy prawne

	Liczność	Procent
nie	345	82,14286
tak	53	12,61905
BD	22	5,23810

PYT.14.J Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Ogólnie zła sytuacja w kraju

	Liczność	Procent
nie	269	64,04762
tak	129	30,71429
BD	22	5,23810

PYT.14.K Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Biurokracja

	Liczność	Procent
nie	336	80,00000
tak	62	14,76190
BD	22	5,23810

PYT.14.L Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Konflikty w strukturze władz

	Liczność	Procent
nie	361	85,95238
tak	37	8,80952
BD	22	5,23810

PYT.14.M Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Niesolidność i niedbałość w pracy mieszkańców gminy

	Liczność	Procent
nie	384	91,42857
tak	14	3,33333
BD	22	5,23810

PYT.14.N Co najbardziej utrudnia rozwój Pana(i) gminy? Inne przyczyny

	Liczność	Procent
nie	395	94,04762
tak	3	0,71429
BD	22	5,23810

PYT.16.A Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Alkoholizm

	Liczność	Procent
nie	165	39,28571
tak	254	60,47619
BD	1	0,23810

PYT.16.B Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Bezdomność

	Liczność	Procent
nie	409	97,38095
tak	10	2,38095
BD	1	0,23810

PYT.16.C Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Bieda

	Liczność	Procent
nie	196	46,66667
tak	223	53,09524
BD	1	0,23810

PYT.16.D Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Narkomania

	Liczność	Procent
nie	378	90,00000
tak	41	9,76190
BD	1	0,23810

PYT.16.E Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Przemoc

	Liczność	Procent
nie	282	67,14286
tak	137	32,61905
BD	1	0,23810

PYT.16.F Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Dzieci zaniedbane

	Liczność	Procent
nie	377	89,76190
tak	42	10,00000
BD	1	0,23810

PYT.16.G Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Bezrobocie

	Liczność	Procent
nie	113	26,90476
tak	306	72,85714
BD	1	0,23810

PYT.16.H Jakie dostrzega Pan(i) w miejscu swojego zamieszkania problemy społeczne? Inne

	Liczność	Procent
nie	410	97,61905
tak	9	2,14286
BD	1	0,23810

PYT. 17 Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce?

	Liczność	Procent
dobra	5	1,19048
ani dobra ani zła	47	11,19048
zła	208	49,52381
bardzo zła	150	35,71429
trudno powiedzieć	9	2,14286
BD	1	0,23810

PYT.18 Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację na rynku pracy w miejscu swego zamieszkania?

	Liczność	Procent
bardzo dobra	2	0,47619
dobra	12	2,85714
ani dobra ani zła	109	25,95238
zła	193	45,95238
bardzo zła	77	18,33333
trudno powiedzieć	23	5,47619
BD	4	0,95238

PYT.19 Jak Pan(i) myśli, jak wiele osób z Pana(i) miejscowości pozostaje bez pracy? Proszę określić procentowo.

Podany przez respondenta wskaźnik w procentach	Liczność	Procent
2,00000	2	0,47619
3,00000	3	0,71429
5,00000	7	1,66667
7,00000	2	0,47619
8,00000	1	0,23810
10,00000	27	6,42857
12,00000	6	1,42857
13,00000	2	0,47619
14,00000	2	0,47619
15,00000	49	11,66667
16,00000	1	0,23810
17,00000	4	0,95238
18,00000	4	0,95238
20,00000	72	17,14286
22,00000	1	0,23810
25,00000	29	6,90476
28,00000	1	0,23810
30,00000	73	17,38095
35,00000	13	3,09524
38,00000	1	0,23810
40,00000	35	8,33333
45,00000	8	1,90476
48,00000	1	0,23810

50,0000	25	5,95238
60,0000	4	0,95238
70,0000	6	1,42857
75,0000	1	0,23810
80,0000	2	0,47619
90,0000	1	0,23810
bardzo d	1	0,23810
15-20	2	0,47619
10-15	2	0,47619
10-20	1	0,23810
20-25	2	0,47619
30-40	2	0,47619
20-30	4	0,95238
35-40	1	0,23810
25-30	1	0,23810
60-70	1	0,23810
BD	20	4,76190

PYT.20 Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy?

	Liczność	Procent
tak	74	17,61905
raczej tak	49	11,66667
raczej nie	72	17,14286
nie	115	27,38095
trudno powiedzieć	80	19,04762
BD	30	7,14286

PYT.21.A Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Ciężarem, czynnością męczącą

	Liczność	Procent
nie	369	87,85714
tak	16	3,80952
BD	35	8,33333

PYT.21.B Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Koniecznością, bez niej nie ma przetrwania i rozwoju człowieka

	Liczność	Procent
nie	218	51,90476
tak	167	39,76190
BD	35	8,33333

PYT.21.C Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Obowiązkiem wobec własnej rodziny

	Liczność	Procent
nie	214	50,95238
tak	171	40,71429
BD	35	8,33333

PYT.21.D Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Źródłem zarobku, dochodu

	Liczność	Procent
nie	62	14,76190
tak	323	76,90476
BD	35	8,33333

PYT.21.E Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Obowiązkiem wobec społeczeństwa

	Liczność	Procent
nie	368	87,61905
tak	17	4,04762
BD	35	8,33333

PYT.21.F Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Przyjemnością, radością

	Liczność	Procent
nie	321	76,42857
tak	64	15,23810
BD	35	8,33333

PYT.21.G Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Jest celem, sensem życia

	Liczność	Procent
nie	311	74,04762
tak	74	17,61905
BD	35	8,33333

PYT.21.H Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Nakazem moralnym

	Liczność	Procent
nie	355	84,52381
tak	30	7,14286
BD	35	8,33333

PYT.21.I Proszę powiedzieć, czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca? Inne

	Liczność	Procent
nie	379	90,23810
tak	6	1,42857
BD	35	8,33333

PYT.22 Czy gdyby zaistniała możliwość legalnej pracy w krajach Unii Europejskiej, to podjąłby/podjęłaby ją Pan(i)?

	Liczność	Procent
bezwarunkowo	72	17,14286
pod warunkiem	48	11,42857
nie	183	43,57143
trudno powiedzieć	111	26,42857
BD	6	1,42857

PYT.23.1 Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka? Handel

	Liczność	Procent
dobrze	116	27,61905
przeciętne	202	48,09524
złe	55	13,09524
trudno powiedzieć	42	10,00000
BD	5	1,19048

PYT.23.2 Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka? Usługi/rzemiosło

	Liczność	Procent
dobrze	114	27,14286
przeciętne	176	41,90476
złe	74	17,61905
trudno powiedzieć	51	12,14286
BD	5	1,19048

PYT.23.3 Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka? Przemysł

	Liczność	Procent
dobrze	34	8,09524
przeciętne	92	21,90476
złe	186	44,28571
trudno powiedzieć	101	24,04762
BD	7	1,66667

PYT.23.4 Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka? Przetwórstwo

	Liczność	Procent
dobrze	34	8,09524
przeciętne	93	22,14286
złe	161	38,33333
trudno powiedzieć	123	29,28571
BD	9	2,14286

PYT.23.5 Jak Pan(i) ocenia warunki do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w wymienionych dziedzinach w miejscu, w którym Pan(i) mieszka? Rolnictwo

	Liczność	Procent
dobrze	33	7,85714
przeciętne	84	20,00000
złe	196	46,66667
trudno powiedzieć	99	23,57143
BD	8	1,90476

PYT.24.A W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez uczestnictwo w oficjalnych, zorganizowanych zebraniach mieszkańców

	Liczność	Procent
nie	377	89,76190
tak	42	10,00000
BD	1	0,23810

PYT.24.B W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez kontakty wynikające z mojej funkcji

	Liczność	Procent
nie	394	93,80952
tak	25	5,95238
BD	1	0,23810

PYT.24.C W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez kontakty towarzyskie

	Liczność	Procent
nie	153	36,42857
tak	266	63,33333
BD	1	0,23810

PYT.24.D W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez własne obserwacje

	Liczność	Procent
nie	233	55,47619
tak	186	44,28571
BD	1	0,23810

PYT.24.E W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez ogólnopolską prasę/radio/telewizję

	Liczność	Procent
nie	325	77,38095
tak	94	22,38095
BD	1	0,23810

PYT.24.F W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez kontakty wynikające z mojej pracy zawodowej

	Liczność	Procent
nie	359	85,47619
tak	60	14,28571
BD	1	0,23810

PYT.24.G W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez kontakty wynikające z mojej pracy społecznej

	Liczność	Procent
nie	408	97,14286
tak	11	2,61905
BD	1	0,23810

PYT.24.H W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez lokalną prasę/radio/telewizję

	Liczność	Procent
nie	196	46,66667
tak	223	53,09524
BD	1	0,23810

PYT.24.I W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Poprzez ogłoszenia na słupach i tablicach

	Liczność	Procent
nie	303	72,14286
tak	116	27,61905
BD	1	0,23810

PYT.24.J W jaki sposób najczęściej zapoznaje się Pan(i) z ważnymi problemami i wydarzeniami w Pana(i) miejscu zamieszkania? Inny sposób

	Liczność	Procent
nie	417	99,28571
tak	2	0,47619
BD	1	0,23810

PYT.25.1 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: duży zakład przemysłowy z branży spożywczej

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	51	12,14286
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	54	12,85714
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	55	13,09524
byłoby mi to obojętne	97	23,09524
zadowolony	132	31,42857
trudno powiedzieć	27	6,42857
BD	4	0,95238

PYT.25.2 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: duży supermarket

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	65	15,47619
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	51	12,14286
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	61	14,52381
byłoby mi to obojętne	97	23,09524
zadowolony	105	25,00000
trudno powiedzieć	35	8,33333
BD	6	1,42857

PYT.25.3 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: kościół

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	29	6,90476
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	21	5,00000
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	49	11,66667
byłoby mi to obojętne	138	32,85714
zadowolony	123	29,28571
trudno powiedzieć	52	12,38095
BD	8	1,90476

PYT.25.4 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: szkoła wyższa

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	2	0,47619
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	3	0,71429
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	13	3,09524
byłoby mi to obojętne	93	22,14286
zadowolony	268	63,80952
trudno powiedzieć	31	7,38095
BD	10	2,38095

PYT.25.5 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: wielki kompleks sportowy z halami i stadionem

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	13	3,09524
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	14	3,33333
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	21	5,00000
byłoby mi to obojętne	54	12,85714
zadowolony	288	68,57143
trudno powiedzieć	28	6,66667
BD	2	0,47619

PYT.25.6 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: złomowisko aut używanych

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	185	44,04762
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	81	19,28571
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	66	15,71429
byłoby mi to obojętne	41	9,76190
zadowolony	8	1,90476
trudno powiedzieć	33	7,85714
BD	6	1,42857

PYT.25.7 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: stacja benzynowa

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	115	27,38095
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	46	10,95238
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	36	8,57143
byłoby mi to obojętne	138	32,85714
zadowolony	53	12,61905
trudno powiedzieć	28	6,66667
BD	4	0,95238

PYT.25.8 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: duży luksusowy hotel

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	40	9,52381
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	26	6,19048
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	39	9,28571
byłoby mi to obojętne	129	30,71429
zadowolony	136	32,38095
trudno powiedzieć	46	10,95238
BD	4	0,95238

PYT.25.9 Jakby Pan(i) zareagował(a), gdyby się Pan(i) dowiedział(a), że w najbliższym sąsiedztwie ma powstać: wysypisko śmieci

	Liczność	Procent
bardzo niezadowolony/protestowałbym	304	72,38095
bardzo niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	61	14,52381
raczej niezadowolony, ale nie podjąłbym żadnych działań	30	7,14286
byłoby mi to obojętne	9	2,14286
zadowolony	2	0,47619
trudno powiedzieć	9	2,14286
BD	5	1,1904

PYT.26 Jak Pan(i) ocenia stan środowiska naturalnego regionu, okolicy ze względu na jego czystość?

	Liczność	Procent
bardzo czyste	14	3,33333
czyste	189	45,00000
raczej zanieczyszczone	158	37,61905
bardzo zanieczyszczone	31	7,38095
trudno powiedzieć	28	6,66667
BD	0	0,00000

PYT.28 Czy mógłby(aby) Pan(i) wymienić jakieś miejsca, jakieś przedmioty znajdujące się w Pana(i) okolicy, które poleciłby(aby) do obeerzenia?

	Liczność	Procent
tak	242	57,61905
nie	172	40,95238
BD	6	1,42857

PYT.29.1 Czy w miejscu Pana(i) zamieszkania znajduje się Urząd Gminy?

	Liczność	Procent
tak	192	45,71429
nie	146	34,76190
trudno powiedzieć	15	3,57143
BD	67	15,95238

PYT.29.2 Czy w miejscu Pana(i) zamieszkania znajduje się Urząd Miasta?

	Liczność	Procent
tak	182	43,33333
nie	167	39,76190
trudno powiedzieć	7	1,66667
BD	64	15,23810

PYT.29.3 Czy w miejscu Pana(i) zamieszkania znajduje się Urząd Miasta i Gminy?

	Liczność	Procent
tak	146	34,76190
nie	173	41,19048
trudno powiedzieć	22	5,23810
BD	79	18,80952

PYT.29.4 Czy w miejscu Pana(i) zamieszkania znajduje się Urząd Powiatowy?

	Liczność	Procent
tak	137	32,61905
nie	201	47,85714
trudno powiedzieć	17	4,04762
BD	65	15,47619

PYT.30.1 Czy korzysta Pan(i) z usług Urzędu Gminy?

	Liczność	Procent
tak	174	41,42857
nie	158	37,61905
trudno powiedzieć	14	3,33333
BD	74	17,61905

PYT.30.2 Czy korzysta Pan(i) z usług Urzędu Miasta?

	Liczność	Procent
tak	163	38,80952
nie	170	40,47619
trudno powiedzieć	17	4,04762
BD	70	16,66667

PYT.30.3 Czy korzysta Pan(i) z usług Urzędu Miasta i Gminy?

	Liczność	Procent
tak	108	25,71429
nie	210	50,00000
trudno powiedzieć	30	7,14286
BD	72	17,14286

PYT.30.4 Czy korzysta Pan(i) z usług Urzędu Powiatowego?

	Liczność	Procent
tak	142	33,80952
nie	179	42,61905
trudno powiedzieć	26	6,19048
BD	73	17,38095

PYT.31.1 Czy Pana(i) zdaniem Urząd Gminy działa sprawnie?

	Liczność	Procent
tak	91	21,66667
nie	78	18,57143
trudno powiedzieć	145	34,52381
BD	106	25,23810

PYT.31.2 Czy Pana(i) zdaniem Urząd Miasta działa sprawnie?

	Liczność	Procent
tak	77	18,33333
nie	94	22,38095
trudno powiedzieć	157	37,38095
BD	92	21,90476

PYT.31.3 Czy Pana(i) zdaniem Urząd Miasta i Gminy działa sprawnie?

	Liczność	Procent
tak	41	9,76190
nie	93	22,14286
trudno powiedzieć	180	42,85714
BD	106	25,23810

PYT.31.4 Czy Pana(i) zdaniem Urząd Powiatowy działa sprawnie?

	Liczność	Procent
tak	66	15,71429
nie	85	20,23810
trudno powiedzieć	184	43,80952
BD	85	20,23810

PYT.33.1 W miejscu Pana(i) zamieszkania istnieje lokalna telewizja

	Liczność	Procent
tak	23	5,47619
nie	322	76,66667
trudno powiedzieć	14	3,33333
BD	61	14,52381

PYT.33.2 W miejscu Pana(i) zamieszkania istnieje lokalna rozgłośnia radiowa

	Liczność	Procent
tak	2	0,47619
nie	340	80,95238
trudno powiedzieć	16	3,80952
BD	62	14,76190

PYT.33.3 W miejscu Pana(i) zamieszkania istnieje lokalna prasa

	Liczność	Procent
tak	335	79,76190
nie	57	13,57143
trudno powiedzieć	23	5,47619
BD	5	1,19048

PYT.34. Czy czytuje Pan(i) lokalną prasę?

	Liczność	Procent
tak	292	69,52381
nie	94	22,38095
trudno powiedzieć	24	5,71429
BD	10	2,38095

PYT.36. W jakim stopniu interesuje się Pan(i) wiadomościami z sąsiednich gmin, województw, powiatów (przekazywanych przez radio, telewizję, gazety)?

	Liczność	Procent
nie jestem nimi w ogóle zainteresowany	76	18,09524
traktuje je jak inne wiadomości	287	68,33333
bardzo się nimi interesuję	41	9,76190
BD	16	3,80952

PYT.37.1 Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej? Sołtys

	Liczność	Procent
nie znam	94	22,38095
znam tylko z nazwiska	31	7,38095
znam z osobistych kontaktów	53	12,61905
nie dotyczy	190	45,23810
BD	52	12,38095

PYT.37.2 Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej? Burmistrz/Prezydent

	Liczność	Procent
nie znam	111	26,42857
znam tylko z nazwiska	207	49,28571
znam z osobistych kontaktów	65	15,47619
nie dotyczy	28	6,66667
BD	9	2,14286

PYT.37.3 Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej? Przewodniczący Rady Miasta

	Liczność	Procent
nie znam	229	54,52381
znam tylko z nazwiska	93	22,14286
znam z osobistych kontaktów	33	7,85714
nie dotyczy	39	9,28571
BD	26	6,19048

PYT.37.4 Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej? Wojewoda

	Liczność	Procent
nie znam	255	60,71429
znam tylko z nazwiska	50	11,90476
nie dotyczy	73	17,38095
BD	42	10,00000

PYT.37.5 Czy zna Pan(i) przedstawicieli urzędów administracji państwowej i samorządowej? Ktoregoś z Radnych

	Liczność	Procent
nie znam	151	35,95238
znam tylko z nazwiska	117	27,85714
znam z osobistych kontaktów	119	28,33333
nie dotyczy	12	2,85714
BD	21	5,00000

PYT.38.1 Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej? Sołtys

	Liczność	Procent
bardzo dobrze	15	3,57143
dobrze	43	10,23810
raczej źle	13	3,09524
źle	11	2,61905
trudno powiedzieć	63	15,00000
nie dotyczy	212	50,47619
BD	63	15,00000

PYT.38.2 Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej? Burmistrz/Prezydent

	Liczność	Procent
bardzo dobrze	10	2,38095
dobrze	89	21,19048
raczej źle	64	15,23810
źle	40	9,52381
trudno powiedzieć	154	36,66667
nie dotyczy	49	11,66667
BD	14	3,33333

PYT.38.3 Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej? Przewodniczący Rady Miasta

	Liczność	Procent
bardzo dobrze	5	1,19048
dobrze	49	11,66667
raczej źle	40	9,52381
źle	28	6,66667
trudno powiedzieć	203	48,33333
nie dotyczy	61	14,52381
BD	34	8,09524

PYT.38.4 Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej? Wojewoda

	Liczność	Procent
bardzo dobrze	2	0,47619
dobrze	24	5,71429
raczej źle	25	5,95238
źle	17	4,04762
trudno powiedzieć	186	44,28571
nie dotyczy	114	27,14286
BD	52	12,38095

PYT.38.5 Jak Pan(i) ocenia działalność urzędów/przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej? Któryś z radnych

	Liczność	Procent
bardzo dobrze	14	3,33333
dobrze	76	18,09524
raczej źle	37	8,80952
źle	34	8,09524
trudno powiedzieć	201	47,85714
nie dotyczy	26	6,19048
BD	32	7,61905

PYT.41. Czy zapoznał się Pan(i) z aktualnym budżetem Pańskiej gminy?

	Liczność	Procent
tak	71	16,90476
nie	343	81,66667
BD	6	1,42857

PYT.43.A Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? Proszę przyporządkować miejsce: 1,2,3,4,5: społeczność lokalna (miejsce zamieszkania, gmina, powiat)

	Liczność	Procent
1	269	64,04762
2	52	12,38095
3	27	6,42857
4	10	2,38095
5	11	2,61905
BD	51	12,44906

PYT.43.B Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? Proszę przyporządkować miejsce: 1,2,3,4,5: region

	Liczność	Procent
1	33	7,85714
2	240	57,14286
3	69	16,19048
4	17	4,04762
5	7	1,66667
BD	54	12,85714

PYT.43.C Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? Proszę przyporządkować miejsce: 1,2,3,4,5: cały kraj, Polska

	Liczność	Procent
1	52	12,38095
2	60	14,28571
3	243	57,85714
4	7	1,66667
5	5	1,19048
BD	53	12,61905

PYT.43.D Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? Proszę przyporządkować miejsce: 1,2,3,4,5: Europa

	Liczność	Procent
1	10	2,38095
2	13	3,09524
3	20	4,76190
4	293	69,76190
5	23	5,47619
BD	61	14,52381

PYT.43.E Z czym czuje się Pan(i) najbardziej związany(a)? Proszę przyporządkować miejsce: 1,2,3,4,5: cały świat

	Liczność	Procent
1	15	3,57143
2	5	1,19048
3	4	0,95238
4	29	6,90476
5	307	73,09524
BD	60	14,28571

PYT.44. Czy posiada Pan(i) umiejętność obsługi komputera?

	Liczność	Procent
tak	247	58,80952
nie	171	40,71429
BD	2	0,47619

PYT.45. Znany jest Panu(i) adres strony internetowej urzędu władz lokalnych?

	Liczność	Procent
tak	110	26,19048
nie	304	72,38095
BD	6	1,42857

PYT.46. Odwiedził Pan(i) przynajmniej raz niniejszą stronę?

	Liczność	Procent
tak	99	23,57143
nie	309	73,57143
BD	12	2,85714

PYT.49. Pracuje Pan(i) i mieszka w tej samej miejscowości?

	Liczność	Procent
tak	131	31,19048
nie	145	34,52381
nie dotyczy	136	32,38095
BD	8	1,90476

PYT.51. Jak określiłby(aby) Pan(i) swoją obecną sytuację materialną?

	Liczność	Procent
bardzo dobra	8	1,90476
dobra	94	22,38095
ani dobra ani zła	221	52,61905
zła	74	17,61905
bardzo zła	18	4,28571
BD	5	1,19048

PYT.52.A Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Rejonowy Urząd Pracy

	Liczność	Procent
nie	267	63,57143
tak	151	35,95238
BD	2	0,47619

PYT.52.B Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Urząd Miasta, Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatu

	Liczność	Procent
nie	122	29,04762
tak	296	70,47619
BD	2	0,47619

PYT.52.C Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Rejonowy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	Liczność	Procent
nie	391	93,09524
tak	27	6,42857
BD	2	0,47619

PYT.52.D Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

	Liczność	Procent
nie	405	96,42857
tak	13	3,09524
BD	2	0,47619

PYT.52.E Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Miejski Dom Kultury

	Liczność	Procent
nie	323	76,90476
tak	95	22,61905
BD	2	0,47619

PYT.52.F Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: Klub Pracy

	Liczność	Procent
nie	416	99,04762
tak	2	0,47619
BD	2	0,47619

PYT.52.G Korzystał Pan(i) kiedykolwiek z usług następujących instytucji: inne

	Liczność	Procent
nie	409	97,38095
tak	9	2,14286
BD	2	0,47619

PYT.53.A Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Urządziłbym(abym) dom

	Liczność	Procent
nie	245	58,33333
tak	173	41,19048
BD	2	0,47619

PYT.53.B Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Przeznaczyłbym(abym) na kupno mieszkania, domu

	Liczność	Procent
nie	348	82,85714
tak	70	16,66667
BD	2	0,47619

PYT.53.C Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Kupiłbym(abym) samochód

	Liczność	Procent
nie	319	75,95238
tak	99	23,57143
BD	2	0,47619

PYT.53.D Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Zainwestowałbym(abym) w prywatny interes

	Liczność	Procent
nie	328	78,09524
tak	90	21,42857
BD	2	0,47619

PYT.53.E Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Wyjechałbym(abym) na wycieczkę zagraniczną

	Liczność	Procent
nie	320	76,19048
tak	98	23,33333
BD	2	0,47619

PYT.53.F Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Przeznaczyłbym(abym) na leczenie własne lub kogoś z rodziny

	Liczność	Procent
nie	320	76,19048
tak	98	23,33333
BD	2	0,47619

PYT.53.G Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Przeznaczyłbym(abym) na kształcenie własne lub kogoś z rodziny

	Liczność	Procent
nie	308	73,33333
tak	110	26,19048
BD	2	0,47619

PYT.53.H Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Podarowałbym(abym) na jakiś szlachetny cel

	Liczność	Procent
nie	392	93,33333
tak	26	6,19048
BD	2	0,47619

PYT.53.I Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Przeznaczyłbym(abym) na bieżące wydatki, bo obecne pieniądze nie wystarczają

	Liczność	Procent
nie	303	72,14286
tak	115	27,38095
BD	2	0,47619

PYT.53.J Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Włożyłbym(abym) do banku na najwyższy procent

	Liczność	Procent
nie	349	83,09524
tak	69	16,42857
BD	2	0,47619

PYT.53.K Gdyby Pan(i) wygrał(a) 50 tysięcy nowych złotych, to co Pan(i) by zrobił(a) z tymi pieniędzmi? Wykorzystałbym(abym) w inny sposób

	Liczność	Procent
nie	395	94,04762
tak	23	5,47619
BD	2	0,47619

PYT.54.A W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową. Czytam książki lub czasopisma

	Liczność	Procent
nie	232	55,23810
tak	186	44,28571
BD	2	0,47619

PYT.54.B W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową. Słucham muzyki

	Liczność	Procent
nie	319	75,95238
tak	99	23,57143
BD	2	0,47619

PYT.54.C W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową. Oglądam telewizję

	Liczność	Procent
nie	155	36,90476
tak	263	62,61905
BD	2	0,47619

PYT.54.D W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Odwiedzam restaurację, kawiarnię, bar, dyskotekę

	Liczność	Procent
nie	380	90,47619
tak	38	9,04762
BD	2	0,47619

PYT.54.E W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Spędzam czas z przyjaciółmi i rodziną

	Liczność	Procent
nie	111	26,42857
tak	307	73,09524
BD	2	0,47619

PYT.54.F W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Uprawiam sport

	Liczność	Procent
nie	382	90,95238
tak	36	8,57143
BD	2	0,47619

PYT.54.G W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Idę do kina

	Liczność	Procent
nie	394	93,80952
tak	24	5,71429
BD	2	0,47619

PYT.54.H W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Spędzam czas w stowarzyszeniu, organizacji

	Liczność	Procent
nie	414	98,57143
tak	4	0,95238
BD	2	0,47619

PYT.54.I W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Robię coś innego

	Liczność	Procent
nie	362	86,19048
tak	56	13,33333
BD	2	0,47619

PYT.54.J W jaki sposób najczęściej spędza Pan(i) czas wolny, tzn. czas pozostający do Pana(i) swobodnej dyspozycji poza pracą zarobkową.
Nie mam tak rozumianego czasu wolnego

	Liczność	Procent
nie	400	95,23810
tak	18	4,28571
BD	2	0,47619

PYT 55. Czy są w okolicy miejsca, w których może Pan(i) spędzać wolny czas?

	Liczność	Procent
tak	174	41,42857
nie	132	31,42857
trudno powiedzieć	110	26,19048
BD	4	0,95238

PYT 57. Czy są w okolicy miejsca, gdzie dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny?

	Liczność	Procent
tak	134	31,90476
nie	169	40,23810
trudno powiedzieć	112	26,66667
BD	5	1,19048

PYT 59. Posiada Pan(i) wpływ na sprawy w miejscu zamieszkania?

	Liczność	Procent
tak	23	5,47619
nie	315	75,00000
trudno powiedzieć	75	17,85714
BD	7	1,66667

PYT 60. Są takie sprawy w miejscu zamieszkania, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań?

	Liczność	Procent
nie ma	36	8,57143
są	144	34,28571
trudno powiedzieć	227	54,04762
BD	13	3,09524

PYT.61.1 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Narkomania

	Liczność	Procent
częściej	22	5,23810
tak samo	174	41,42857
rzadziej	135	32,14286
trudno powiedzieć	84	20,00000
BD	5	1,19048

PYT.61.2 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Wysokie kwalifikacje zawodowe

	Liczność	Procent
częściej	32	7,61905
tak samo	178	42,85714
rzadziej	95	22,85714
trudno powiedzieć	103	24,85714
BD	12	2,90476

PYT.61.3 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Korupcja, układy, łapownictwo

	Liczność	Procent
częściej	42	10,00000
tak samo	230	54,76190
rzadziej	47	11,19048
trudno powiedzieć	92	21,90476
BD	9	2,14286

PYT.61.4 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Ład, porządek

	Liczność	Procent
częściej	40	9,52381
tak samo	231	55,00000
rzadziej	60	14,28571
trudno powiedzieć	75	17,85714
BD	14	3,33333

PYT.61.5 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Bieda

	Liczność	Procent
częściej	67	15,95238
tak samo	221	52,61905
rzadziej	77	18,33333
trudno powiedzieć	43	10,23810
BD	12	2,85714

PYT.61.6 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Kradzieże i rozboje

	Liczność	Procent
częściej	68	16,19048
tak samo	200	47,61905
rzadziej	104	24,76190
trudno powiedzieć	40	9,52381
BD	8	1,90476

PYT.61.7 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Religijność

	Liczność	Procent
częściej	135	32,14286
tak samo	216	51,42857
rzadziej	11	2,61905
trudno powiedzieć	51	12,14286
BD	7	1,66667

PYT.61.8 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Niegospodarność

	Liczność	Procent
częściej	56	13,33333
tak samo	213	50,71429
rzadziej	55	13,09524
trudno powiedzieć	88	20,95238
BD	8	1,90476

PYT.61.9 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Bezdromność

	Liczność	Procent
częściej	15	3,57143
tak samo	100	23,80952
rzadziej	211	50,23810
trudno powiedzieć	80	19,04762
BD	14	3,33333

PYT.61.10 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Spokój i bezpieczeństwo życia

	Liczność	Procent
częściej	86	20,47619
tak samo	224	53,33333
rzadziej	48	11,42857
trudno powiedzieć	52	12,38095
BD	10	2,38095

PYT.61.11 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Pijaństwo, alkoholizm

	Liczność	Procent
częściej	89	21,19048
tak samo	264	62,85714
rzadziej	26	6,19048
trudno powiedzieć	33	7,85714
BD	8	1,90476

PYT.61.12 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Praca na rzecz swojej miejscowości

	Liczność	Procent
częściej	13	3,09524
tak samo	148	35,23810
rzadziej	138	32,85714
trudno powiedzieć	108	25,71429
BD	13	3,09524

PYT.61.13 Jak często według Pana(i) występują w Pana(i) regionie następujące zjawiska w porównaniu do reszty Polski? Bezrobocie

	Liczność	Procent
częściej	68	16,19048
tak samo	237	56,42857
rzadziej	63	15,00000
trudno powiedzieć	39	9,28571
BD	13	3,09524

PYT.62. Ludzie w miejscu Pana(i) zamieszkania są życzliwi?

	Liczność	Procent
tak	264	62,85714
nie	21	5,00000
trudno powiedzieć	134	31,90476
BD	1	0,23810

PYT.63. Czuje się Pan(i) bezpiecznie wieczorem na ulicy w miejscu swego zamieszkania?

	Liczność	Procent
tak	219	52,14286
nie	77	18,33333
trudno powiedzieć	122	29,04762
BD	2	0,47619

PYT.64. Ile gmin należy do powiatu otwockiego. Proszę podać liczbę bezwzględną.

Liczba bezwzględna podana przez respondenta	Liczność	Procent
3	12	2,85714
4	13	3,09524
5	35	8,33333
6	35	8,33333
7	63	15,00000
8	126	30,00000
9	9	2,14286
10	16	3,80952
inne	11	2,61907
trudno powiedzieć	2	0,47619

PYT.65. Czy jest Panu(i) wiadomo o jakichś nieporozumieniach i konfliktach pomiędzy władzami lokalnymi a mieszkańcami, dotyczącymi spraw Pańskiej gminy, powiatu?

	Liczność	Procent
BD	97	23,09524
tak	60	14,28571
nie	219	52,14286
trudno powiedzieć	140	33,33333
BD	1	0,23810